

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28— Cor.
 Pe jumătate an 14—
 Pe 3 luni . . . 7—
 Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:
 Pe un an . . . 40— franci

Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil

Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

Documente istorice.

Statul român, politica austro-ungară și chestiunea noastră națională.

(=) În memoriile Regelui Carol al României, pe cari oamenii politici ai regatului vecin par a le fi studiat prea puțin, sunt fixate, în forma cea mai obiectivă, o serie de fenomene și fapte de mare importanță pentru înțelegerea politicii austro-ungurești în chestiunea noastră națională. Vom găsi, printre aceste documente, unele cari și-au păstrat actualitatea chiar pentru zilele de acum și credem că e momentul să le scoatem la iveală. Se va vedea astfel, odată mai mult, cât de îndrăzneată și cât de perfidă a fost, pe vremuri, ca și astăzi, politica oligarhilor maghiari față de interesele Casei de Habsburg și față de interesele monarhiei întregi. De altă parte, vom avea prilejul să constatăm, cu o legitimă revoltă a sufletului, că tradiționala cinste și loialitate a neamului nostru au fost *zadarnice* în raporturile politice cu Austria. Conspiratorii și trădătorii unguri, cari terorizau Curtea Vieneză, au triumfat, iar noi am fost sacrificați fără de nici o remușcare.

Dar să dăm cuvântul documentelor. Era în primăvara anului 1866. Austria purta războiul fatal cu regatul Prusiei, care se pregătise a da monarhiei Habsburgilor o lovitură de moarte. Flăcăii noștri luptau vitejește pentru Impărat și împărăție, în rând cu celelalte naționalități credincioase; numai politicienii maghiari umblau după conspirații și răcoale în contra propriei lor Case Domnitoare și în contra monarhiei. Emisari unguri cutrierau țările balcanice, încurajați de Bismarck, voind să provoace un asalt general din partea Slavilor de sud și din partea României în contra integrității imperiului habsburgic.

În luna Mai 1866, o misiune diplomatică a României se presintase, la Berlin, contelei Bismarck, ca să-i câștige bunăvoința pentru noul Domn român, Prințul Carol de Hohenzollern, pe care nici Austria, nici Ungaria, nici Rusia, nici Turcia nu-l priveau cu ochi buni.

Bismarck — spune Regele Carol, în memoriile Sale — a primit foarte bine pe trimișii români și *i-a sfătuit, pentru eventualitatea unei răcoale a Ungurilor contra Austriei, să nu stea la îndoială, ci să pună la cale o energică agitație panromânească și să ridice armele în contra Austriei!* Se știe că răcoala ungurească era plănuită de Unguri, cu sprijinul lui Bismarck însuși...

Tot pe atunci, cu data de 7 (19) Iunie, Prințul Carol înseamnă în memoriile sale, că „emisari din Serbia și Ungaria încearcă a se pune în contact cu guvernul român;

planul lor este să facă dificultăți Austriei și prin răzvrătirea naționalităților să amenințe unitatea împărăției habsburgice.”

Curând după aceea, în ziua de 7 (19) Iulie, același an, faimosul general unguresc Türr, unul din capii conspiratorilor dela Pesta, se prezintă Prințului Carol, în audiență secretă, propunând o alianță româno-maghiară în contra monarhiei austriace. Tot cu astfel de gânduri se prezintă Prințului Carol în ziua de 21 Iulie (2 August), generalul unguresc Eber, având — ca și Türr — cele mai călduroase scrisori de recomandare, de sigur din partea diplomaților lui Bismarck.

Dar prințul Carol nu vrea să știe de nimic și respinge categoric propunerile ungurești. Cinstea și loialitatea politicii românești, față de Austria și față de Habsburgi, era aceiaș la București ca și în Ardeal. Irredentismul, daco-românismul, panromânismul și toate fantasticele „isme”, pe cari politicienii maghiari le-au speculat și le mai speculează, tocmai la Viena, în contra noastră, nu prindeau printre Români, și erau numai uneltiri ticăloase ale dușmanilor și trădătorilor monarhiei... Totuși, peste un an, Impăratul Francisc Iosif I. și bărbații de stat ai Austriei aveau să proclame dualismul, cu biruința desăvârșită a politicii ungurești și cu sacrificarea credincioșilor Români! Iar față de România, contele Iuliu Andrassy, fostul conspirator împotriva Dinastiei și monarhiei, cocoțat în fruntea ministerului de externe, avea să urmeze cea mai vicelană și dușmănoasă politică, pretinzând fraților noștri liberi să renunțe cu totul la sentimentele lor de solidaritate națională cu noi!

Intr'adevăr, la 15 (27) Noemvrie 1866, Prințul Carol primește, din partea marchizului de Pepoli, reprezentantul Italiei la Viena, o lungă scrisoare „confidențială”, în interesul prieteniei româno-maghiare, cu prețul jertfii milioane de suflete românești din regatul ungar pe altarul șovinismului unguresc.

În acele zile, ca și astăzi, opinia publică din România era profund revoltată de prigonirile guvernelor dela Pesta împotriva neamului nostru. Firește că această atitudine a României nu putea să fie pe placul politicienilor maghiari și iată ce solie trimite Prințul Carol tocmăi contele Andrassy, prin mijlocirea diplomatului italian:

„Ci-că politica Prințului Carol ar suferi de o greșală fundamentală, pentru că nu caută punctele de apropiere cu guvernul unguresc. Contele Andrassy, spune marchizul de Pepoli, ar hrăni cele mai bune sentimente pentru România. Dacă Prințul Carol și-ar face prietin pe Andrassy, s'ar provoca — în Europa — o schimbare radicală în favoarea României (!). Ungaria ar avea un singur interes: acela de-a ridica stavile împotriva potopului slav ce amenință Orientul. Româ-

nia nu-i țară slavă, prin urmare ar avea totul de câștigat și nimic de pierdut, dacă va împiedeca invazia slavă; în caz contrar, o va ajunge soarta Poloniei. România reprezintă unul dintre neamurile alese, pe cari providența le-a așezat în calea ambițiilor slave față de Orient. În aceeași situație s'ar afla Ungaria: amândouă țările ar avea aceeași misiune providențială, aceleași interese. Forța uneia este forța celeilalte. Prințul Carol ar trebui să primească mâna frățescă pe care i-o întinde guvernul unguresc. În acest scop, reprezentantul Italiei își oferă sprijinul și-l asigură pe Prinț, că politica prusiană s'ar bucura deasemenea, dacă România și Ungaria s'ar înțelege...”

În răspunsul său, extrem de interesant, la scrisoarea marchizului de Pepoli, Prințul Carol spune, cu data de 3 (15) Decemvrie 1866, următoarele:

„Nimenea nu poate dori, mai mult ca Dânsul, o apropiere între cele două țări vecine, fiind convins că această apropiere ar aduce mari faloase ambelor părți.

„Dar, în ceea ce privește *acordul perfect cu Ungaria*, Prințul Carol își face rezervele sale, pentru că *ar putea fi sigur de consimțirea țării numai dacă Ungurii și-ar schimba de mai nainte politica lor față de Români transilvăneni.*

„Nu stă în puterea mea — spune Prințul Carol — să înlătur simpatii firești, cari există între populațiunile de același neam, dincoace și dincolo de munți. Prin umare am tot dreptul să aștept, ca guvernul unguresc să facă, din partea lui, tot ceea ce este drept și cinstit, spre a pune capăt nemulțămirilor pe cari le au cele două-trei milioane de Români, locuitori în Ardeal și Banat.”

„Această dorință nu poate fi considerată ca un amestec politic în afacerile Ungariei. Insist asupra acestui punct — continuă Prințul Carol — numai pentru că este condiția de prima ordine a consolidării unei bune înțelegeri între guvernul meu și guvernul statului vecin.

„*În calitatea mea de Domn constituțional, ales prin voința națională, sunt dator să țin seama de opinia publică, întru cât este îndreptățită; o sinceră și mărturisită politică de împăcare a guvernului unguresc față de supușii săi maghiari ar fi pentru mine cel mai bun sprijin în drumul pe care sunt gata să-l urmez.*”

Dar cine, dintre politicienii șoviniști ai Maghiarilor, s'a gândit vre-odată să inaugureze o politică *sinceră și mărturisită* pe față, spre a pacifica naționalitățile nemaghiare și mai cu seamă pe nesuferiții de „Valahi”?! La 1866, întocmai ca 'n zilele noastre, oligarhii dela Budapesta se gândiau numai cum să ne maghiarizeze mai ușor, cu sprijinul tacit al fraților noștri liberi, pe cari în schimb i-ar fi asurzit și i-ar asurzi oricând

cu toate asigurările de „prietenie indisolubilă...”

Să urmărim numai, cu atenția cuvenită, firul politicii ungurești față de România în ajunul proclamării dualismului.

În iarna din 1867, anul de naștere al dualismului austro-ungar, agentul diplomatic român Strat, care fusese prin Franța, Germania și Austria, raportează Prințului Carol că diplomația vieneză, adică marele ei magistru, contele Andrassy, ar fi dispusă să propună Europei recunoașterea neatârării României, „dacă România nu s'ar mai amesteca prin propaganda transilvană, în afacerile ungurești...” Înțelesul foarte transparent al acestei condițiuni diplomaticești putea fi unul singur: România să lase în voia sortii lor pe frații din Ungaria, pentru că altminterea nu va putea deveni neatârnată de Turci!

În numele contelui Andrassy, marchizul de Pepoli a mai încercat să convingă pe reprezentantul român, că Austro-Ungaria ar avea tot interesul să întărească România, făcând din ea o stavilă în contra panslavismului, dar în schimb nici România n'ar trebui să se gândească la mărirea teritoriului ei pe socoteala vecinilor. Pricepând unde bate contele Andrassy, care nu făcea decât să speculeze iarăși fantoma irredentei române, diplomatul român răspunde foarte limpede că „Prințul Carol nu s'a gândit niciodată la o politică de cucerire, dar că s'a dezvoltat în România un curent de simpatie pentru frații transilvăneni, osândiți să îndure un regim de prigonire din partea Ungurilor.”

Când i se aduse la cunoștință contelui Andrassy, prin marchizul de Pepoli, răspunsul diplomatului român, capul oligarhilor dela Pesta se prefăcu a nu ști nimica și „ceru lui Strat un memoriu amănunțit despre această afacere, deoarece până acuma n'a putut să afle niciodată —, un fapt cât de neînsemnat, care ar fi dovedit în ce consistă așa zisa prigonire a Românilor de către Unguri”. După ce va fi cetit memoriul, contele Andrassy se îndatora „să facă tot ce-i va fi posibil, ca să înlăture aceste piedeci...”

Cu astfel de făgăduieli deșarte, în cari sunt meșteri, politicienii maghiari credeau că vor putea amăgi pe bărbații de stat din România. Dar, în același timp, contele Andrassy, bun prieten cu Bismarck, îl înduplecă pe acesta să scrie Prințului Carol o scrisoare, tot „confidențială”, dându-i sfatul ca „România să se abțină dela orice fel de amestec în afacerile ungurești.”

Astăzi, când se cunosc uneltirile și conspirațiile ungurești la Berlin, în contra monarhiei habsburgice, ne putem închipui ce impresie vor fi făcut asupra Prințului Carol noile sfaturi ale lui Bismarck, care mai înainte cu câteva luni îl indemnase a desfășura steagul panromânismului și a fi gata să dea ajutor răsculaților maghiari în contra unității manarhiei Habsburgilor!

Incheiem c'o întrebare. Care a fost, în anul Domnului 1867, recunoaștința Austriei pentru cinstea și loialitatea României, după ce pe noi ne-a sacrificat sovinsimului unguresc, prin nefericitul dualism?...

Iată-o, în deplina ei splendoare: Cu data de 27 Febr. (11 Martie) 1867, Prințul Carol semnalează că a primit, din partea Împăratului Austriei, „o scrisoare autografă, foarte amabilă, în care-i exprimă „solicitudinea Sa pentru interesele Moldo-Valachiei”... Nici măcar titlul oficial de „România” nu era recunoscut în această scrisoare!

Convorbirile dintre cont. Berchtold și d. Maiorescu. Ziarul „Reichspost” din Viena afirmă că, în anturajul imediat al contelui Berchtold se afirmă că convorbirile pe care le-a avut cu d. Maiorescu, președintele consiliului de miniștri român, au dovedit un acord deplin al ambilor miniștri. Lucrul acesta d. Maiorescu l'ar fi declarat față de ziaristi, cărora le-a mai spus că propunerea contelui Berchtold aduce un mare serviciu păstrării păcii și statului-quo în Balcani.

Regele Carol ar fi dat de asemenea fără rezervă aprobarea sa acestei propuneri. Zilele acestea contele Berchtold pe baza tuturor aprobărilor primite, va adresa o nouă notă cabinetelor tuturor puterilor.

„Neues Münchener Tagblatt” scrie în Nr. 231 și 232 următoarele despre episcopia din Hajdudorog: „Pentru maghiarizarea mai spornică a naționalităților din Ungaria nici un mijloc nu este cruțat. În timpul din urmă au îndrăznit să păsească cu planurile lor nebune chiar și pe terenul religios, spre a face din biserică o u-nealtă a politicii lor. Astfel au înființat o episcopie gr. cat. maghiară care păgubește în primul rînd pe Români și Rutenii din Ungaria. În realitate nici nu există Unguri de confesiunea gr. cat. Pentru ca să aibă însă un motiv oarecare pentru înființarea acestei episcopii, Ungurii au fabricat cu ocazia ultimului recensământ din enclavele Românilor și Rutenilor 250.000 de Maghiari. Acelaș procedeu a fost aplicat și împotriva Șvabilor din Ungaria octroând într-o comună curat germană ca serviciul divin să se facă în limba ungurească. Cercurile catolice se tem că aceste procedeeuri ale Ungurilor vor avea drept urmare separare de biserică Romei”.

Megalomania ungarilor Ziarul „Ostdeutsche Rundschau” din Viena publică un interview cu un fruntaș maghiar, care i-a declarat că tendința Ungurilor este să se desfacă de Austria, să cucerească România și țările balcanice formând un mare imperiu unguresc, iar că început sunt hotărâți să procedeze repede și energie la maghiarizarea naționalităților.

Fruntașul ungar abia a scăpat așa se vede, din balamuc și, iată-l, din nou l'au apucat fierbințeli grozave de creeri. Mihoși cum suntem dela fire, rugăm guvernul unguresc să se îngrijească de această nobilă odraslă a lui Arpád internându-l într'un balamuc mai sigur, pentru că, vezi, ar fi păcat strigător la cer să se prăpădească un astfel de giuvaer patriotic.

Protestul sârbilor contra suspendării autonomiei. Din Neoplanta se telegrafiază: Joi delegații partidelor radical, autonom și democrat, aleși în conferința ținută la Budapesta, au avut o conferință în Neoplanta în scopul ca să stabilească o atitudine unitară a partidelor sârbești în chestia suspendării autonomiei bisericești. Conferința a votat următoarea rezoluțiune:

Partidele opoziționale aliate sârbești protestează în contra suspendării autonomiei și desaproabă atitudinea guvernului și a corpului episcopesc. Partidele aliate provoacă comunitățile bisericești, că la rîndul lor și ele să protesteze, iar dacă din cauza aceasta guvernul ar disolva comitetele bisericești, dintre membrii partidelor nimeni să nu primească vre-un oficiu.

Partidele sârbești aliate vor redacta o broșură în limbile maghiară, sârbă, germană și franceză, în care vor face cunoscută suspendarea

Din literatură străină.

Care din doi?

Schiță de **Mauriciu Level.**

Trad. de **Ilie Marin.**

Din ziua în care a murit ea, n'a mai călcat peste pragul odăii ei bărbatul moartei, Domnul Lurville. Toate au rămas la locul lor obicinuit, nimeni n'a mișcat nici un bibelot dela locul, unde-l așezase răposata și astfel intrupa odaia aceasta, în casa aceasta a jerei, un loc și mai trist, așa, cum se afla, rece, nelocuit, cu stururile trase jos, tăcut afară de trosnetul mobilelor, evocat din când în când de umezeală.

Di Lurville ducea o viață uniformă între cei doi băiețași, unul de cinci, celalalt de șapte ani, silindu-se să suradă, ca să nu supere pe copiii, pe care-i gingășea, ca să nu aibă prilej ei, bieții să se plângă de gingășiile mamei lor, care lipsea, căci îi părăsise prea de timpuriu.

Serile, când dormeau copilașii în pătuțele lor albe, când se rărea tot mai mult și mai mult sgomotul străzii, de răsunând ca dintr'o depărtare mare sgomotul în tăcerea nemărginită a nopții părăsite, sta dânsul adeseori ceasuri îndelungate, aducându-și aminte ca în vis și tânguindu-se de lipsa celei ce nu se mai putea pune la loc.

Astfel au trecut luni, apoi un an de zile, apoi altul, durerea sa însă încă nu se potolise: traiul

său era tot atât de lipsit de bucurii, ca mai înainte încât obicinuiau oamenii să-i spună: „D-ta nu poți să rămâi astfel. Ai acum treizeci și cinci de ani, de ce nu te gândești să te însori din nou?”

El clătina ușurel din cap, și le răspundea:

— „De ce nu mă însor? Fiindcă nu voiesc ca Henric și Jacques al meu să numească mamă pe o femeie, care nu este mama lor. Nu voiesc să împart o gingășie între dânsii și între o femeie, asupra căreia numai ei au un drept... Și mai apoi a fost și iubirea mea prea mare, decât să mai fiu în stare să iubesc eu vreodată”.

În clipite de acestea se simtea el atras spre odaia părăsită. Deschidea tiptil ușa și privea în camera, în care stăpânea o tăcere evocatoare, de teamă, în timp ce pe mobile se lăsase, în dragă voie, praful. Apoi se îndepărta în vârful picioarelor, ca și când s'ar teme să nu stingherească reîntoarcerea spiritului îndepărtat pentru vecie.

Gândea:

Aici n'are să se atingă nimeni de nimic! Cine știe dacă nu planează după perdelele acestea închise suflul ei din urmă, fie el ori cât de fugar și de nehotărît.

Într'o seară, după ce a revăzut prietenii vechi și după ce a vorbit cu dânsii iarăși de fosta sa nevastă, se născu din nou într'insul durerea pe urma ei, cu o tărie mistuitoare și fu cuprins de un dor fierbinte și puternic să treacă în

ei, să doarmă în patul, al cărui așternut nu fusese, nici chiar el, schimbat, să-și îngroape capul în perinile, pe cari au odihnit odinioară fruntea iubitei sale moarte. Intră în odaie.

Abea s'a întins însă în pat, cu capul ascuns în perini, vărsând lacrimi mari, tăcute, când au simțit degetele sale, cari freamătă, o hârtie moale ca mătasea, și rece. Era o scrisoare, numai câteva rânduri, scrise cu o scriitură piezișă. Se ridică din pat și, aplecându-se spre luminarea, care ardea, răzimându-se într'un cot, ceti, în timp ce lumina pălpăitoare îi juca cuvintele pe dinaintea ochilor:

„Iubitul meu! Plec în Sudan, fără de a mai putea să-ți zic rămas-bun... Cine știe, dacă mă voi întoarce... Gândește-te vecinic la mine! Iubește pe copilul nostru, precum te-am iubit eu pe tine; cantă să ajungă bărbat, ține departe de el supărarea și durerea, cât poți tu mai bine și inima ta să nu uite această rugare a mea, întocmai precum nu vor uita buzele tale sărutarea noastră din urmă. — Jean”.

Cu o smăncitură se afla afară din pat. Receți puținele rânduri iarăși și iarăși și strigă mai apoi cu glas răgușit:

— „Jean? Jean?... Cine-i ăsta?...”

Aruncă cu pumnii încheștați perinele una peste alta, smulse plapoma jos și aruncă saltelele pe podele. Deodată îi străfulgeră o idee prin cap, o idee de o claritate atât de evidentă, încât ori-nduri îi dispărură:

autonomiei sârbești.
Partidele
Septembrie
cu concursul
sub patriarh
vor ratifica
Neoplanta.

Consiliul

„N. Fr. Pres.
incă pozitiv
niștri. În ul
s'au stabilit
fiecare rezol
merge în ce
tele rezortur
amănuntele
consiliul de
Viena, proie
lui definitiv
echiparea an
nu e sigur c
pretensiuni
bateria ace
anul viitor.

Situația

losipovich a
i-au solicita
privire la
alte, a spu
— Prim
Croatia e,
nionisti, să
aderenți ai
chestiunile
Croatia. Și
nu duc nici
dea Croatia
asigure des
cunoscute p
dea nici o
sau chiar ș
mai multe
căilor ferat
modificată
am luat po
și ca unul,
tia, am atr
coalitionist
matica. N'a
rényi au st
lui lor de ve
Față de
fostul secre
odată n'a
pragmatic
a stăruit m

— „Copii

Își zise:
adoram, un
al meu, ci a

Copiii în
liniștiți. St
cu gândul
lor cuprins
pra fetelor
și fie evid
ca un stign
nevinovații

Fu cupr
rul lui trec

— „Dacă
sta, dacă
doi copii tr
fiindcă-i iul
Și dacă, to
mai pe ace
i-aș da mo

Unul di
de sub pla
lalt însă mu
jos plapom
ville de o

Duse în
dica plapom
mișcat, în
ge și minte
Din noa

autonomiei și vor apela la opinia publică a Europei.

Partidele sârbești aliate vor organiza în 15 Septembrie n. o adunare populară în Neoplanta, cu concursul tuturor comunităților bisericești de sub patriarhia de Carloviț, în care adunare se vor ratifica apoi și hotărârile conferinței dela Neoplanta.

*

Consiliul de miniștri. După informația lui „N. Fr. Presse”, în cercurile politice nu se știe încă pozitiv când va avea loc consiliul de miniștri. În ultimul consiliu de miniștri comuni s'au stabilit cadrele bugetului pe anul viitor și în fiecare rezort s'a fixat suma până la care pot merge în cererile lor miniștrii pentru trebuințele rezorturilor lor. De atunci s'au elaborat și amănunțele preliminarului de buget pe 1913. În consiliul de miniștri ce se va ține de curând la Viena, proiectul va fi prezentat în redactarea lui definitivă. Nu e exclus, că și cererile pentru echiparea artileriei vor fi desbătute din nou, dar nu e sigur dacă ministrul de război va veni cu pretensiuni concrete. E foarte probabil că desbateră acestei chestiuni va fi amânată pentru anul viitor.

*

Situația în Croația. Ministrul croat Geza Iosipovich a făcut ieri, în fața ziaristilor cari i-au solicitat părerea, mai multe declarații cu privire la situația politică din Croația. Intre altele, a spus următoarele:

— Prima condițiune a restabilirii ordinii în Croația e, ca toți aceia cari se declară a unioniști, să fie de fapt și cu toată sinceritatea aderenți ai uniunii. Vor trebui apoi clarificate chestiunile de controversă dintre Ungaria și Croația. Și asta să nu se facă prin târgușii ce nu duc niciodată la un rezultat definitiv. Să se dea Croației tot ce-i compete de drept și să i se asigure dezvoltarea instituțiilor ei naționale recunoscute prin lege, în schimb însă să nu i se dea nici o concesie în chestiuni, cari pot atinge sau chiar stirbi ideea de stat a Ungariei. Cele mai multe controversate le provoacă pragmatica căilor ferate și prin urmare, aceasta va trebui modificată în primul rând. La timpul său, eu am luat poziție hotărâtă în contra pragmaticei și ca unul, care cunoșteam bine stările din Croația, am atras din vreme atențiunea guvernului coalitionist asupra primejdiei ce ascunde pragmatistica. N'am fost însă ascultat. Kossuth și Sztérényi au stăruit mult pentru realizarea punctului lor de vedere și în sfârșit acesta a și triumfat.

Față de afirmațiunile ministrului Iosipovich, fostul secretar de stat Sztérényi declară că niciodată n'a conferat cu ministrul în chestiunea pragmaticei și că la timpul său tocmai Iosipovich a stăruit mai mult pentru înfăptuirea ei.

Independența Poloniei. În timpul din urmă vechea problemă a reunirii Poloniei părea a fi dată cu totul uitării. Înăbușirea revoluțiunii rusești însemna totodată și înăbușirea libertății polone. Acum însă, când întreagă Europa e în fierbere, chestia independenței Poloniei a devenit iarăși actuală. Ziarul „Viek Novi” din Lemberg anunță, că de curând a avut loc în Zakopone o conferință a delegaților partidelor progresiste sub președinția lui Sliwinski, deputat în Reichsrathul austriac.

Conferința aceasta a primit în unanimitate următoarea hotărâre:

„Membrii conferinței se nuzesc să elupte independența Poloniei prin luminarea și organizarea poporului polon. Obținerea independenței Poloniei este o chestie vitală a tuturor straturilor poporului polon, dar mai cu seamă a muncitorilor. Membrii conferinței se obligă a oferi sprijinul lor tuturor factorilor cari vor aproba lupta pentru independența Poloniei ori vor lupta în contra tuturor factorilor cari sunt contra acestei nizuințe și cari voesc să facă înțelegeri cu guvernele, cari au săvârșit împărțirea Poloniei.

Membrii conferinței sunt gata să cheme straturile cele mai largi ale poporului chiar și la cea mai hotărâtă luptă cu armele, pentruca poporul polonez prin lupta revoluționară să-și poată elupta independența, care luptă în primul rind este îndreptată în contra Rusiei.

Numitul ziar mai adaogă:

Trăim într'o epocă a unor importante evenimente istorice. Fiindcă evenimentele vor deurge, probabil, pe teritoriu polon și va trebui să se rezolve definitiv chestia polonă, avem datoria să ne îngrijim de cu vreme, ca aceste evenimente, ca de atâtea ori, să nu afe nepregătit pe acest popor de 20 milioane. Se impune, ca poporul polon să se pregătească la luptă, care probabil se va da cu armele, pentruca să eluptăm independența Poloniei.

*

Iuliu Justh asupra situației Un ziarist ungar din Arad a cercetat ieri pe Iuliu Justh la moși-ai din Tornya, unde șeful de partid zace bolnav de câteva zile. Întrebându-l ce crede asupra situației, Justh a declarat că pacea parlamentară numai așa se va putea asigura, dacă atât Lukács cât și Tisza își vor părăsi posturile lor și apoi se vor începe tratative cu majoritatea, pentru a se nimici legile create în mod absolutistic de guvern. Justh nu crede că va găsi un singur deputat măcar în sinul partidului independist, care se renunțe la pretențiunile formulate de conducerea partidului.

*

Contele Tisza despre reforma electorală. Mc'odată, nu știm a câtă oară, încearcă cel mai

tipic reprezentant al oligarchiei maghiare, contele Tisza, să-și justifice vederile reacționare în chestia reformei electorale. Coloane întregi din „Magyar Figyelő” le ocupă cu filosofia-i mediavelă, ce îi caracterizează gândirea de reacționar încăpăținat. Toate le vede prin prizma intereselor de rasă și mai ales de clasă, al căror reprezentaant hotărât a fost și va rămânea întreaga-i viață. Accentuiază de repetite ori, că în Ungaria o singură lege electorală se poate închipui, aceea care promovează interesele „națiunii” și esclude dela conducere elementele centrifugale. Dreptul activ de alegere să li-se dea numai acelor, cari au împlinit 30 de ani și-au terminat cu succes 6 clase elementare. În felul acesta, spune Tisza, se va realiza cu timpul și ideea sufragiului universal, lăsând treptat să intre în tabăra alegătorilor, masele mari ale poporului. Deocamdată vor fi inzestrate cu drepturi politice numai elemente cari au educația necesară, pentru a se ști folosii de ele spre binele țării și al națiunii. Dacă vom ridica, deodată, numai cu 40—50% numărul alegătorilor, am întărit în mod considerabil puterea elementelor centrifugale și întărirea acestor elemente nu înseamnă decât slăbirea națiunii. La urmă face o apoteoză a marilor bărbați politici din trecutul țării ungu-rești, „cari au adus atâta muncă și jertfe pe altarul țării pentru binele națiunii, încât ar fi un păcat strigător la cer să facem să se prăbușească, dintr'o singură lovitură, ameiți de fraze ideologice și de glasul de popularități, scumpa clădire ce ni-au lăsat-o nouă ca moștenire”.

Astfel găiește, insufletit de viziunea trecutului, faimosul conte, și, mare minune, milioanele desmoșteniților din fericita Ungarie cu toate acestea nu vreau să cadă cu fața la pământ și să se închine umbrei „marilor” inaintași cari le-au asigurat „fericirea”, făurindu-le catuse pe veacuri. Ci mai vărtos, tot mai deslușit și mai impetuos se ridică glasul mulțimii, cerând — dreptate...

Evenimentele externe

Paris, 29 August.

Situațiunea în Balcani, despre care am vorbit într'un articol trecut, continuă a fi gravă. Agitațiunea războinică în Bulgaria devine din zi în zi tot mai amenințătoare și zilele trecute un mare congres patriotic, ținut la Sofia, a cerut ca guvernul să declare războiu Turciei dacă acea-

— „Copilul!”

Își zise: una din ființele cele două, pe cari le adoram, unul din copii, cari dorm aici, nu este al meu, ci al amantului. Dar care din doi?...

Copiii însă dormeau într'aceia în odaia lor, liniștiți. Stând între pătuțele lor, privi la ei cu gândul dus aiurea, aplecat peste capetele lor cuprinse de somn, cu privirea ațintită asupra fetelor lor mititele, ca și când ar fi trebuit să fie evident secretul grozav pe frunțile lor, ca un stigmat. Dar după pleoapele lor închise nevinovații copii își păstrau secretul.

Fu cuprins de o mânie grozavă, prin creierul lui trecu o aureolă de nebunie și-și zice:

— „Dacă ar trebui să aleg în clipita aceasta, dacă mi-ar spune cineva: „Unul din cei doi copii trebuie să dispară!”, n'aș putea să aleg, fiindcă-i iubesc pe amândoi într'aceea măsură. Și dacă, totuși, aș alege, poate că aș cruța tocmai pe acela al celuiilalt, pe când copilului meu i-aș da moartea!”

Unul din copii își întinse mânuța în somn, de sub plapomă; Lurville se cutremură. Celalalt însă murmură cuvinte neînțelese și-și aruncă jos plapomioara de pene. Atunci fu cuprins Lurville de o gingășie mare.

Duse încetinel brațul copilului la loc și ridică plapoma celuiilalt de jos. Apoi rămase nemșecat, în timp ce-și simțea inima cum îi plânge și mintea sănătoasă cum i se sdruncină.

Din noaptea aceea s'a făcut morocănos, tă-

cut și petrecea ceasuri întregi, adeseori, în fața copiilor, privind la ei cuprins de gânduri; câteodată cerceta din fir în păr, ca luat de friguri, mobilele, doar-doar o să găsească alte dovezi ale necredinței nevastei sale moarte. Dar moartea își păstra secretul.

De se ducea cu copiii la plimbare, se întâmpla câteodată că-l întâlnea câte un prieten pe stradă și-i zicea:

— „O, cât de mult îți seamănă micul tău Jacques!”

Atunci se gândea:

— „Are dreptate! O presimțeam eu. Da, Jacques este singur al meu!”

Se întâmpla însă câte odată, să-l întâlnească un alt cunoscut, care să-i zică, arătând spre Henric:

— „Copilul ăsta n'are nimic dela biata mă-sa. Are ochii tăi, gura ta...”

Și pe dată uita asemănările din zilele trecute, recunoscându-și portretul în trăsăturile feții copilului al doilea.

S'a prefăcut într'o idee fixă la dânsul ideea aceasta. Trăia în vecinica îndoială, încercând din greu cu toată iubirea sa exclusivistă, pe schimbate, când pe unul, când pe celalalt din copii — o iubire aproape de nebunie. Henric sau Jacques, Jacques sau Henric? Cu timpul i se părură observațiile prietenilor săi goale și lipsite de sens. Nimic nu-i proba, că unul din copii cei doi este al dânsului și nu-i celalalt.

În atmosfera aceasta de neîncredere au

crescut copiii. În trăsăturile feții lor, cari începură să se marcheze mai lămurit acuma, n'a ieșit — cu toate astea — nimic sigur la iveală. În institutule, unde învățau, li s'au tâmpit și mai mult, în uniformele lor de elevi de școală, croite la fel, trăsăturile, cari îi deosebiau și tatăl, care oscila vecinic între amândoi și care-i observa scrutător totdeauna, nu îndrăznea nici să-i iubească, nici să le poarte ură.

Cu toate acestea îl atrăgea un instinct secret spre copilul cel mai tânăr, spre Jacques. Se simțea mult mai înrudit sufletește cu el și păstra într'o cută a inimei sale o părtinire nemotivată prin nimic și tănuită aproape chiar persoanei sale proprii.

Starea aceasta sufletească ținu câțiva ani. Din copii s'au ales bărbați; durerea tatălui însă a rămas aceeași. Pe măsură ce simțea el că îmbătrânește mai mult — cerea mai mult sufletul lui să afe adevărul. Vecinic însă își făcea loc cu puterea îndoiala în sufletul său, punându-i mereu întrebarea: care din doi?

Se întâmplă într'o noapte, că auzi, pe când visa fără să doarmă, în casa pustie, un sgomot ușor. La început nu-i dete atențiune; dar sgomotul se apropia.

Se deschise o ușă; se văzu o dungă de lumină în coridorul întunecat... Sgomotul se făcu tot mai lămurit; acum nu era cu puțință să-l înșele simțurile. Se auziră pași în odaia învecinată și — totuși — știa că n'a putut să între nimeni înlăuntru. Se ridică cu mare băgare de

sta ar refuza să acorde Macedoniei — *autonomia*.

Am spus că țarul Ferdinand, care este ținut la curent despre intențiunile marilor puteri privitor la chestiunea macedoneană, caută să pună o pedică acestui curent rășboinic care poate duce pe Bulgari nu numai la o *aventură* periculoasă dar chiar la un dezastru... Nu este însă sigur că țarul Ferdinand va reuși să împedice și de data aceasta triumful curentului popular care, plictisit de veșnica *așteptare* și de sfaturile pașnice ale marilor puteri, vrea să caute o soluțiune *radicală*, tranșantă a acestei situațiuni.

În Albania situațiunea se complică din ce în ce mai mult. Stăpâni pe Ipek și Priștina insurgenții albanezi, înarmați de data aceasta în număr foarte mare, au înaintat asupra Ueskubului. Aici se mai găsesse trupe turcești dar guvernul din Constantinopol vrea să evite o ciocnire sângeroasă, căci izbucnirea rășboiului în Albania ar putea avea consecințe *fatale* pentru Turcia europeană.

Sârbii privesc mișcarea albaneză cu multă rezervă și chiar cu oarecare invidie. Cauza acestei atitudini este că Albanezii vor să cuprindă în teritoriul destinat a fi stăpânit de ei și Albania de Nord, unde se găsește numeroase sate sârbești. Un viitor conflict între aceste două națiuni din cauza acestei împrejurări este inevitabil. Totuși credem că Albanezii se vor înțelege mai curând cu Sârbii decât cu Turcii, dușmanii lor seculari.

Mișcarea Grecilor din insulele din Arhipelag cucerite de Italiani dela Turci s'a mai potolit. Italia nu vrea să se angajeze față de Grecii din aceste insule, căci vrea să aibă mână liberă aici spre a dispune de insule după plac cu prilejul viitoarelor tratative de pace cu Turcia. Prin urmare Grecii din arhipelagul turc nu vor putea proclama încă unirea lor cu patria mamă.

Aceeași soartă a avut tendința Grecilor de a anexa insula Samos, care se bucura, sub regimul turcesc, de autonomie. Aici s'a manifestat solidaritatea înțelegerii

franco-anglo-ruse. Vapoarele de rășboin *Bruix* (francez) și *Diana* (englez) au fost trimise de guvernele din Paris și Londra la Samos spre a menține ordinea și a împedeca anexarea Samosului la Grecia. Rusia, grație călătoriei diplomatice a d-lui Poincaré la Petersburg, și-a dat consimțământul la aceste măsuri restrictive contra Grecilor.

Dacă agitațiunea în Albania și în Bulgaria va continua și marile puteri nu vor isbuti să convingă aceste națiuni despre „utilitatea” menținerii păcei, pacea va fi serios amenințată. În acest caz *Italia* se va grăbi a încheia pace cu Turcia în Tripolitania, chiar în condițiuni mai desavantajoase, spre a se scăpa de povara africană și a avea *mână liberă* în Europa. Chestiunea Albaniei interesează în primul rând pe Italiani și ei sunt acum geloși de succesele Austro-Ungariei oare a jucat un rol important în Albania, în timpul din urmă.

Propunerea contelui Berchtold cu privire la situația în Orient a fost primită de cabinetele europene, deși puterile Triplei-Înțelegeri (Franța-Rusia-Anglia) nu cred în sinceritatea inițiativei austriece. Exemplul anexării Bosniei și Hertegovinei este prea recent... Cu toate acestea propozițiunea ministrului de externe austro-ungar a fost discutată și guvernele marilor puteri așteaptă acum *lista chestiunilor balcanice* ce urmează a fi rezolvate. Această listă se redactează acum de cabinetul din Viena.

Vizita contelui Berchtold la Sinaia și recepțiunile politice de o deosebită importanță cari au avut loc acolo sunt un semn mai mult că situațiunea internațională s'a agravat. *Austro-Ungaria*, care a luat asupra-și în Orient un rol foarte dificil, *caută să-și asigure concursul și buna voință ale României*. Forța armată a tânărului dar puternicului regat român va juca un rol de cea mai mare importanță într-o viitoare conflagrațiune rășboinică în Orient. Fără sprijinul României politica Triplei-Alianțe în Orient va da un rușinos *faliment*, căci este destul ca noi Români să trecem de

partea Slavilor pentruca *blocul german* să piardă întreg terenul în Orientul european.

Firește că guvernul nostru din București nu va promite concursul său pentru menținerea statului-quo decât în schimbul unor *compensațiuni*. Regretăm că situațiunea acestui ziar nu ne permite ca să discutăm în mod sincer aceste compensațiuni cerute în numele ideii române de naționalitate. De un lucru pot fi însă siguri Românii din monarhia habsburgică: România își va face datoria față de întregul neam românesc. Sunt însă chestiuni cari trebuiesc ținute secret.

Acestea sunt evenimentele mai importante în continent. *Franța*, una din puterile cari joacă astăzi un rol de căpetenie, trebuie însă să urmărească cu atențiune și întâmplările din Maroc, unde situațiunea Francezilor a devenit din nou critică. Un nou pretendent la tronul șerifian, El Hibba, a ridicat steagul răscoalei și, sprijinit de numeroși partizani, a ajuns să fie stăpân pe Sudul Marocului. Francezii din orașul Merrakeș (Maroc) sunt în puterea triburilor răscolate și izolați de restul Marocului care se găsește în stăpânirea Francezilor.

Guvernul republicei a decis să trimeată generalului Lyautey, rezidentul Franței în Maroc, un număr oricât de mare de trupe, necesare spre a consolida în mod definitiv stăpânirea franceză în noua colonie.

Politica internă și externă.

Destăinuiriile unui diplomat austriac.

Viena, 30 August.

Un caz unic în felul său este iminenta deciziune în chestia rămânerii ministrului președinte contele Stürgk în fruntea consiliului de miniștri, deoarece e și foarte probabil ca să facă loc altui personaj politic. Această deciziune nu este dependentă de nescari momente și considerații politice, ci atârna exclusiv dela verdictul medicilor relativ la starea sănătății contelui Stürgk.

Dacă în urma diagnozei medicale există o speranță întemeiată ca președintele consiliului de miniștri să continue a rămânea la postul său, atunci de sigur că nimeni nu se va gândi la ocuparea postului său; în caz contrar el va trebui să-și dea dimisia și să-i recomande monarhului un urmaș. Afară de aceasta ar mai fi de ocupat fotoliul vacant al fostului ministru de agricultură Dr. Braf, de cătră un alt reprezentant al partidelor cehești.

Interesant este că Cehii cari până acuma doceau cu ori ce preț un ministeriu compus din parlamentari, ei înșiși sunt aceia cari renunță la ideea aceasta. Pe urmă trebuie să înregistrăm în deosebi și altă schimbare în tactica lor, anume ei nu mai țin la lozincă: „fără dietă boemă, să nu existe nici parlament”.

Intr'un comunicat important accentuiază conducerea partidelor cehești faptul că atitudinea lor în parlament va fi absolut independentă de împăcarea Cehilor și Germanilor. Comunicatul acesta înseamnă nici mai mult nici mai puțin decât o schimbare radicală în politica cehească.

Cu toate că convocarea camerelor nu va afla loc decât pela finea lui Octomvre, totuși se ivesc de pe acuma simptomele vieții parlamentare. În camera deputaților se va debata de cătră un subcomitet special legea asigurărilor sociale, iar un comitet ales de senat va debata în mod prealabil pe la 4 Sept. pragmatica serviciului pentru funcționarii statului.

seamă, își luă revolverul și părăsi odaia. Ușa odăii sale de scris era pe jumătate deschisă; se aplecă și văzu lângă cassa de bani cu ușa deschisă larg un om, aplecat. La mișcarea, care o făcu, se întoarse omul și se răpezi la el, cu un cuțit în mână. Li succese însă să prindă pe hot de beregată și să i-o strângă cu toată puterea mânilor. Hotul, pe jumătate găuit, încercă să scape de strânsoarea mânilor de fier, făcând sforțări nebune, spasmodice.

— „Hei, hoțomane, așa nu ne-a fost vorba, nu-mi scapi tu din ghiare!”

El apăsă pe un nasture și o mare de lumină electrică inundă deodată odaia. Dar în loc de a scoate un țipet de învingere, izbucni din pieptul lui un țipet de groază. Spărgătorul, pe care-l prinsese, era Henric, unul din cei doi fii ai săi!

Și-au stat astfel, față în față, cei doi oameni — spăimântați, tremurând, ca două fiare, cari se așteaptă reciproc, gata să sară una asupra celeilalte. Iar hotul își ținea încă și acum degetele strânse pe cuțit. Când băgă de seamă tatăl mișcarea aceasta, îl prinse de guler, scuturându-l ca pe o cârpă. Deodată izbucni cu vehemență din pieptul lui un fel de muget, ce nu avea nimic omenesc.

În fața lui apărură adecă, într-o oglindă înaltă de perete, două figuri, două fețe schimonosite de groază și de mânie; una cu părul blond-auriu, alta cu părul brunet. Fața unui tânăr și aceea a unui om în vârstă, dar de o asemănare atât de îngrozitoare, încât puteai să le

confunzi una cu alta. Căci între fețele acestea era mai mult decât o asemănare a liniilor, precum o arată câte odată întâmplarea la două persoane străine deolaltă. Era aici ilacăra aceea internă, identică, era aceea ce nu se poate defini, ce se numește privire, privirea, care nu este altă ceva decât glasul sufletului. Și deodată recunoscă limpede în privirea aceasta a hotului ființa sa proprie, sufletul său propriu. A fost de ajuns o secundă ca să sfâșie vâlul din fața spiritului său, vâl, care fusese țesut timp de douăzeci de ani cu fire de nepătruns. Grozavul *adevăr* își ridică capu-i de Meduză în fața lui.

Acela din cei doi copii, acela, pe care un îndemn lăuntric, misterios, îl silea să-l prefere celuiilalt, era copilul *celuilalt*, iar acesta de aici, hotul, banditul, era fiul său propriu!...

...Și năvăli pe ușe afară ca scos din minte și fugi, în timp ce un plâns nebun îi sfâșia pieptul!...

Hainele lucrate în atelierul propriu se capătă la

LENGYEL ISTVÁN

PRĂVĂLIE DE PĂLĂRII ȘI SPECIALI-
TĂȚI DE MODĂ PENTRU BĂRBAȚI
Oradea-mare — NAGYVÁRAD
Piața Beiner nr. 1. Telefon: 12—48.

(Le 149—30)

erman să
european.
in Bucu-
in pentru
n schimbul
ituatiunea
discutam
ni cerute
ționalitate.
omânii din
și va face
românesc.
esc tinuie

mai impor-
din pute-
căpetenie,
tențiune și
situațiunea
critică. Un
El Hibba,
prijinit de
fie stăpân
din orașul
triburilor
ocului care
ilor.

să trimeată
Franței în
re de trupe,
bd definitiv
onie.

ternă.

ustriac.

30 August.

minenta deci-
lui președinte
i de miniștri,
ă făcă loc al-
ziune nu este
i considerații
rdictul medi-
ntelui Stürgk.
cale există o
ele consiliului
la postul său,
gândi la ocu-
r el va trebui
de monarhului
i fi de ocupat
u de agricul-
prezentant al

ană acuma do-
u compus din
cari renunță la
ă înregistrăm
ctica lor, anu-
ă dietă boemă.

nt accentuiază
tul că atitudi-
t independentă
nilor. Comuni-
mult nici mai
în politica ce-

elor nu va afla
totuș se ivesc
parlamentare.
ate de cătră un
ilor sociale, iar
te în mod prea-
rviciului pentru

Svonurile despre posibilitatea unei suspen-
dării a constituției în Bosnia și Herțegovina au
un motiv destul de serios. Situația în provin-
ciile anexate nu este destul de îmbucurătoare,
din care cauză ministrul comun de finanțe Dr.
de Bilinski este convins că misiunea ce și-a
luat-o asupra sa va da eșec. Proiectele și ac-
țiunea sa întimpină pretutindeni rezistență așa
că nu i-a succes de loc să-și câștige încrederea
populațiunii și a conducătorilor ei. Din cauza nu-
mirilor de funcționari domnește o nemulțumire
generală. Dorința generală e ca funcționarii con-
ducători ai țării să fie aleși dintre băștinași, iar
guvernul să fie socoteală de acest fapt și cu o-
cazia formării comitei provinciale. Pretenziu-
nile aceste înseamnă o naționalizare a admini-
strației și o astfel de stare de lucruri nu o vrea
dl de Bilinski, din care cauză se menține ver-
siunea că statutul Bosniei și Herțegovinei va fi
sistat pentru oare-care vreme, pentruca con-
flictul acesta să nu se înăsprească și mai mult.
Așa dară am avea de înregistrat un nou regim
Cuvaj cu colorit austriac.

Vizitei ministrului nostru de externe în Si-
naia i se atribuie în cercurile politice o impor-
tanță deosebită. Se povestește despre o conven-
ție însemnată privitoare la redeschiderea Dar-
danelor care pare să fie acum numai o che-
stiune de timp. Prin faptul acesta însă influența
Rusiei s'ar mări nespuse de mult. Austro-Unga-
ria este interesată din cauza aceasta ca și Ro-
mânia să profite cu deschiderea Dardanelor,
voind prin aceasta să paralizaze influența Ru-
siei. *Lucrul acesta se poate numai prin trans-
formarea portului Constanța într'un port de răs-
boi și prin sporirea flotei românești.* Acesta a
fost obiectul principal al tratativelor contelui
Berchtold cu guvernul României, tratative cari
au fost satisfăcătoare pentru ambele părți.

Dr. Oscar Jászi despre formarea statelor naționale și chestia naționalităților.

— O recenziune. —

De Dr. Cassiu Maniu.

(Continuare).

Numirea de „Geschichtslose Nation” ce a
curentat-o Engels și sub ea a înțeles acele po-
poare, a căror clase superioare ori au dispărut
în războaiele istorice ori sa'u contopit cu învin-
gătorii. Și deoarece până în timpurile cele mai
recente, toată viața culturală și politică a fost
exclusiv în mâna claselor privilegiate „națiunile
aceste fără istorie” ca popoare de iobagi, lip-
site de clase conducătoare și supuse stăpânirii
claselor străine, au rămas afară cu totul din
evoluțiunea istorică, nu au jucat nici un rol în
zbuciumul politic și în evoluțiunea culturală și
au figurat exclusiv ca instrumente pasive și in-
conștiente ale națiunilor istorice. Engels a cre-
zut, că aceasta stare este definitivă și, că nați-
unile fără istorie nici în viitor nu vor avea rol pe
scena istoriei și sunt numai bune ca absolutismul
să se folosească de ele contra tendențelor na-
țiunilor istorice. Dar starea aceasta a națiunilor
fără istorie nu este definitivă! Tot acele puteri,
cari au produs formarea conștiinței unitare na-
ționale viguroase în statele cu naționalitate o-
mogenă în statele poliglote au trezit la conștiin-
ță și singuraticile naționalități, cari azi opun
conștiința lor proprie națională consecinții na-
ționalității sau națiunii stăpânitoare. Progresul
produsului de mărfuri, întemeierea începuturilor
capitalismului, avântul vieții orășenești ce prin
producerea rentei de pământ tot mai mari face
proprietar de casă bogat din mulți oameni să-
raci diferențierea clasei țărănești oarecândva
imitarea în industriași, comercianți și latineri,
răspândirea largă a ideilor egalitare ale revolu-
țiunii franceze, adică evoluțiunea firească eco-

nomică și culturală în tot locul are ca rezultat
că încă și naționalitatea cea mai slabă și mai
din urmă are pretenții să-și ia partea sa din
evoluțiunea culturală. Apoi știut este, că culti-
varea de sine, progresul material și spiritual
numai o singură cale au: *a ținea pas cu toate
rezultatele culturale.*

Calea aceasta însă poporul numai în limba
sa maternă o poate urma, acolo unde el tră-
jește pe un teritor compact și omogen național.
Școala, administrația, justiția în limba sa i se
prezintă în chip necesar ca postulatul cel mai
elementar al progresului și fericirii, și prin ur-
mare al dezvoltării sale culturale naționale. De
aici urmează că conducerea culturală și admini-
strativă a naționalității stăpânitoare o simte
ca o obeadă grea a înaintării proprii, ca o domi-
națiune străină odioasă și în chip firesc se stâr-
nește în el nizuința ca clasa mijlocie din săgele
propriu născută în limba sa proprie să provadă
îndestulirea lipsurilor sale culturale economice,
administrative și juridice.

Din partea sa aceasta nouă clasă de mijloc,
ca o clasă oprimată economică și politică se
pune în fruntea acestui program cultural mi-
nimal și stăruie și din partea sa ca să i se asig-
ure naționalității sale un loc egal în concertul
națiunilor culte, ca să-și capete partea din va-
lorile civilizațiunii omenirii nu numai pe terenul
culturii populare ci și a celei mai înalte dela
școlile elementare până la universitate. Lupta
aceasta titanică ca orice luptă pentru libertate
numai cu o uriașă mulțime a sentimentelor și
stăruințelor colective se poate culmina, fiindcă
ea poate paraliza motivele oportuniste ale ego-
ismului individual, — ea după ce a pătruns în-
treaga obște a națiunii pretinde abnegațiune și
jertfe, asigură gloriei celui ce luptă și pedepse-
ște cu dispreț pe trădători. În chipul acesta se
formează într'un mod mult-puțin conștient ideo-
logia națională ce concentrează toate faptele
prezentului și ale trecutului spre întărirea con-
științei naționale. În chipul acesta înaintează
mișcarea mânăată de valurile tot mai puternice
ale conștiinței și sentimentului național.

Astfel și-au eluțat Bohemii învățământul
național dela școlile populare până la univer-
sitate și dreptul limbei în oficiile publice și la
judecătorie. Și oare, cine se poate îndoi că tot
aceeaș cale o vor face și celelalte naționalități?!

Evoluțiunea economică și culturală trezește
la conștiință toate naționalitățile din Austria.
Naționalitățile acestea poartă un război tot mai
violent și mai cu succes pentru asigurarea des-
voltării lor naționale. Statul austriac, amăsurat
acesteia, e silit a se desmeteci din organizația
hegemoniei germane, spre a deveni o putere
ce ține laolaltă toat naționalitățile pe temeie fed-
ralist, și care nizește să asigure conlucrarea
elementelor heterogene cu ajutorul compromise-
lor echitabile. Și din acestea înaintează din ab-
solutismul germanizator spre imperialismul de-
mocratic. Lupta înversunată a claselor istorice
face cu neputință ca parlamentul să ia parte în
munca aceasta. Austria în raelitate este guver-
nată în mod absolutistic în urma veșnicelor ob-
strucții parlamentare. Leacul sufragiului univer-
sal față cu conflictele naționalităților s'a dovedit
fără efect. Interesele sociale nu preponderază
față cu tendințele libertății și ale progresului ge-
neral al națiunilor ca personalități. Și Dr. Jászi
recunoaște că nu se pot desface interesele so-
ciale de cele naționale. Sufragiul universal dă
relief și mai puternic marelui idei sociale funda-
mentale a stăruințelor naționale: *școală bună,
administrație bună, justiție bună în limba popo-
rului. Putința liberei dezvoltări a tuturor năzuin-
țelor culturale.* Și e foarte problematic, că oare
poate-se aștepta dela parlamentul sufragiului
universal ca spiritul justei îndestuliri a intere-
selor naționale să învingă asupra egoismului
avid, a intereselor de putere momentană și ex-
clusivismul orb al ideologiilor naționale, mai ales
ce privește chestiunea bohemă care are rădăcini
atât de importante de drept public și istoric, în-
cât au fost capabili să înfrângă și unitatea or-
ganizațiunii socialiste.

Este cert un lucru: că parlamentul austriac
nu va fi capabil definitiv de muncă până când nu
vor fi exchise contrastele naționale astfel că par-
ticidele politice să se grupeze nu după lozince
naționaliste ci după interesele lor economice și
culturale.

Cei cari cunosc mai temeinic chestiunea na-
ționalităților din Austria zic, că starea aceasta
se va ajunge numai atunci când toate naționa-
litățile vor avea autonomia lor. Naționalitățile
să se organizeze ca corporațiuni autonome a-
semenea autonomiei bisericesti spre îndestuli-
rea pretenziunilor lor culturale cu drept de bud-
get corăspunzător. Aceasta e ideia fundamentală
a proiectului de autonomie națională a lui Renner
cu care se potrivește uimitor o lucrare a lui Lu-
dovic Kossuth din timpul emigrațiunii sale.

Serbări culturale în Arad.

Inaugurarea monumentului lui *Teodor
Ceontea* profesor preparandial în Arad și co-
memorarea marelui pedagog *Ioan Iacob
Rosseau* (din prilejul bicentenarului nașterii
sale, serbată decurând în Franța și Elveția)
la adunarea generală ordinară a XXII, ce o
va ține „*Reuniunea învățătorilor români dela
școlile populare conf. gr. ort. din protopopia-
tele aradane I—VII*”, în Arad, *Marți și Mier-
curi în 18 Sept. 10 Oct. și 19 Sept. 20 Oct.
a. c.*

PROGRAM:

Ziua I.

1. Orele 8 a. m.

Serviciu în biserică catedrală:

Chemarea Duhului Sfânt.

Părăstas.

2. Orele 9 a. m.

Ședința primă, în sala seminarială:

a) Invitarea I. S. Domnului Episcop;

b) Bineventarea P. S. Sale.

c) Deschiderea adunării generale;

d) Prezintarea și salutul delegațiunilor;

e) *Rousseau*, ideile sale pedagogice și cri-

tica acestora, discurs comemorativ ținut de
d. prof. preparandial *Dr. Petru Pipos*, mem-
bru onorar al Reuniunii;

f) Parentarea membrilor răposați;

g) Proclamarea membrilor noi;

h) Apelul nominal;

i) Prezentarea rapoartelor și alegerea
comisiunilor cenzurătoare;

c) Ridicarea ședinței prime.

3. Orele 11 a. m.

*Inaugurarea monumentului în grădina
seminarului:*

a) Cuvânt prezidial;

b) Discurs festiv, rostit de I. P. C. Sa Dl
archimandrit *Augustin Hamsea*;

c) Cuvântul delegaților;

d) Primirea monumentului de către P.
C. Sa Dl director seminarial *Roman R. Cio-
rogar*.

4. Orele 3 p. m.

Excursiune de studiu:

Vizitarea fabricii de textile, vizitarea fa-
bricei de vagoane, vizitarea fabricii de auto-
mobile.

Ziua II-a.

5. Orele 8 a. m.

Ședința a doua:

a) Deschiderea ședinței și proclamarea
membrilor noi;

b) „Două mijloace, prin cari școala
poporală poate înarma omenimea cu cultura
sufletească”, dizert. de *Teodor Maris*, învă-
țator în Giula;

c) „Metodul fonomic și avantajele sa-
le”, arătat în mod practic de *Iosif Moldovan*
inv. în Arad;

- d) Rapoartele comisiunilor cenzurătoare;
 e) Propuneri și interpelări;
 f) Fixarea locului pentru adunarea viitoare;
 g) Alegerea comisiunei verificatoare;
 h) Apelul nominal;
 i) Restaurarea;
 l) Incheierea adunării generale.

La această adunare generală și la festivitățile împreunate cu ea, invităm respectuos pe toți învățătorii și reuniunile lor, instituturile de învățământ și pe toți binevoitorii, susținătorii și protectorii școlii române.

Arad, din ședința comitetului central ținută la 11/24 August 1912.

Iosif Moldovan,
președinte.

D. Popoviciu,
secretar.

Cursurile de vară din Vălenii-de-Munte.

(Continuare.)

Cursul dlui prof. V. Pârvan.

Civilizațiunii Italice.

Secția X. — Pregătirea unității Italiei.

În Italia nu încetează un moment activitatea bisericească. *Tițian* lucrează pentru Carol V. Însă întreaga Italie abdică dela propria ei personalitate și trăiește în funcțiune de alte state. Fusese un vis de întoarcere la vechea republică romană, vis sfârșit prin împărțirea Italiei în patru părți, având numai o unire culturală, în continuarea vechei credințe. Era tradiția de luptă în serviciul statelor celorlalte.

Pe noi ne interesează însă existența ideii italiene. Răsboaiele născute în urma reformei, din până în sec. XVIII. În ajutorul Papei au sărit toate trei ordinele călugărești, dar n'au putut da o armată puternică. Atunci se naște al patrulea ordin, creat pe bază naționalistă, ordinul iezuiților, ordin ce avea ca scop aducerea unei vieți mai bune prin cultură, și întemeierea de școli educatoare. Călugării aceștia nu cunoșteau numai evoluția creștinismului, numai evoluția creștină a civilizației, ci și pe cea păgână. Și astfel au putut ei cuceri tineretul pentru idealul romano-catolic.

Iezuiții au salvat Italia și prin organizația lor militară, tiranizând adesea chiar pe Papă. Ei erau un fel de misionari ai culturii italiene. Pe baza ideilor italiene asupra literaturii franceze se creiază aceea nouă înfățișare a culturii literaturii clasice franceze, un fel de prelungire în Franța a activității renașterii italiene. Caracterele acestui clasicism sunt: întrebuițarea de idei și forme italo-antice, și romanticismul retrospectiv; rezultatele lui sunt foarte interesante. Lipsia din Franța legătura directă cu lumea antică, fiind tendința de a adopta ideile renașcute din spiritul antic. Toate temele porniau direct din lumea antică, îmbrăcate în formele neo-clasice ale renașterii.

Găsim o artă, o literatură franceză falsă, în raport cu spiritul francez. Forma nu era cea antică. A fost o civilizație fals-franceză, fără să imite prea mult formele renașterii italiene. Se crează stilul *baroc*, un fel de adoptare ornamentelor italiene. În literatură toate elementele vechilor virtuți, antice, toate serviau ca exemplificare la educarea poporului, care aștepta o înobilare și prin cultură, nu numai în formele practice ale existenței.

Neo-clasicismul este general în Europa. Pretutindeni se stabilește dorința de a gândi și simți în formele create de renașterea italiană. Și se formează atunci acea iluzie a clasicismului, așezată tocmai prin acest factor. E un fenomen de influență a spiritului social asupra unei întregi epoci, prin civilizația unui popor.

Diferitele religii în care crede omenirea sunt create de criza internă a unui popor, care din criza suferinței lui a dat ceva nou. Este cea mai impunătoare înfățișare din acest timp. Po-

porul italian își simte datoria de a lucra în formele în care el însuși a fost format. În Ungaria, chiar, găsim urmele renașterii adusă prin Italiani.

Romanizarea și umanizarea spiritului german e rezultatul conflictului dintre Germani și Italiani. S'a început un fel de pelerinaj în spre Italia. *Albrecht Dürer* vine cu o dragoste nemărginită. Constatăm în acest timp o activitate mai mare în nordul Italiei, în sec. XVI; sudul rămâne în neactivitate, existând aici însă germele unei revoluțiuni noi italiene, care se va naște din însăși această indolență.

În nord se desfășură o civilizație mai asemănătoare cu cea din renumitele centre apusene. Avem trei puteri care continuă activitatea pe baza spiritului italian. Din ducatul *Savoia* va naște regatul italian de azi, dinastia trebuind însă a rătași mult timp. Puterea *Veneției*, putere maritimă, reușește să stăpânească insule și teritorii din Grecia, Asia-mică; până la venirea lui Napoleon I rezistă, fiind dată atunci de el Austriei. Aci se pun la cale destinele orientului, timp de veacuri întregi.

Ținutul *Veronei* e jumătate italian și jumătate german. Aci a înflorit o civilizație specifică, în care elementul italian era alimentat de spiritul german, iar elementul german de spiritul italian. Aci era asigurată unirea spirituală cu Italia, periclitată odată de orientalism.

La apus Savoia cu Lombardia, la răsărit Veneția cu Verona. În statul papal se schimbă dela renaștere civilizația italiană. Dela renaștere papalitate și Italia laică stau față în față ca puteri străine, și apoi dușmane. Există în Italia un anume element ce ar fi putut face legătura dintre Roma și celelalte state italiene. Era ținutul florentin, Toscana.

Papa, reprezentantul gândirii romano-italice sfâșie Toscana în două, luând el jumătate, dând Austriei restul. Pentru cultura sec. XVI—XVIII Italia trebuie să fie însă recunoșcătoare papalității. În această vreme se alcătuiește limba italiană creată în poezie de *Dante* și în proză de *Machiavelli*. Din cetirea lor putem vedea deosebirea dintre vechea formă latină și noua formă italiană, creându-se forme noi cuvintelor, înțelesuri desăvârșite. Se ajunge astfel la o putință de exprimare a limbii cum nu mai putem găsi la nici un popor.

S'a dat evoluției ideilor în Italia o direcție specială, cu totul străin-bisericească, despărțită cu totul de ea. În Italia oamenii înainte cu gândirea, și observăm o politică ne-italiană a statului papal.

Italia este până în sec. XIX împărțită în mai multe stăpâniri, și în ele toate se naște o idee comună: reacția contra stăpânirii străine, — și acest element de unire al forțelor italiene, dând naștere sentimentului de naționalitate cu mult înainte de a se fi născut în celelalte state, pentru că în Italia era contrastul între diferitele mentalități germană, franceză, spaniolă și cea italiană, se ajunge la un anume curent în direcție națională.

Nașterea acestei idei dă loc la o înflorire a elementelor de creație italiene, la o creștere a literaturii politice în sens național. Propaganda politică avea două înfățișări: una în crearea societăților secrete, și una ce apela la un element de valoare a spiritului italian.

Italia își are o dezvoltare în ideea de regat al Italiei, în conflict cu ideea internațional-creștină a papalității. Singura mișcare pozitivă, care a dat unitatea Italiei, este propaganda prin fapt a diferiților artiști. Erau meșteri vagabonzi, cari ajungeau prin Germania, Franța, își alegeau prietenii, și se creau astfel legături indisolubile. Formele spiritului italian întreținea viu focul sacru.

Nu găsim o clipă de oprire a dezvoltării cultural-civilizatoare a vieții spirituale și politice italiene.

Din studierea tuturor acestora scoatem următoarele trei chestiuni, cari trebuiesc lămurite.

1. Care este justificarea unei civilizații în evoluția de timp, în calitatea de element nou, o valoare a diferitelor civilizații ca comunitate și originalitate?

2. Ce însemnează personalitatea creatoare, și care valoarea personalitatea creatoare, și care e valoarea personalităților în viața popoarelor? și

3. Care este acțiunea continuă a spiritului uman, element de eternitate, și care numai de hrană, care este elementul de-noutate și care de substrat de luminare continuă a spiritului uman?

Traian Dimitriu-Șoimu.

Aristocrația noastră la Paris

Paris, 29 August.

(S) Am vorbit, într-o corespondență trecută, despre studenții români la Paris. Voiu spune câteva cuvinte și despre aristocrația noastră din țară care p trece în capitala Franței.

O parte din ea, din fericire o parte care devine din ce în ce mai mică, s'a „împământenit” așa zicând aici și trăiește viața largă, plină de plăceri estetice, de preocupățiuni artistice, plină de emoțiuni nobile, a aristocrației franceze.

Într'adevăr: viața mare, *vie au grand air* cum îi zice Francezii, din acest splendid oraș al civilizației omenești, oferă nu numai distracțiunile cele mai variate, plăcerile cele mai noi, cele mai *la modă*, a unei civilizațiuni rafinate, dar și o mulțime necurmată de atracțiuni artistice și culturale de tot soiul.

Cine are fericirea și onoarea de a pătrunde în cercurile înalte ale societății franceze, poate să guste din farmecele unei culturi într'adevăr strălucitoare, poate să fie la curent cu ultimele creațiuni ale artei și ale literaturii franceze. Domeniul pe care-l cuprinde această viață a aristocrației adevărate este foarte vast și desfid pe oricine de a putea cunoaște toate amănunțele, exterioare măcar, ale acestei vieți, ne mai vorbind de *dessous-uri*, de amănunțele și secretele ei, cari de cele mai multe ori sunt și mai interesante...

Literatură, pictură, sculptură, sportul cu variațiile sale așa de imense acum, teatru, *mode*, recepțiuni și soiré-uri, și așa mai departe, constituie mediul zilnic al acestei aristocrații.

Cățiva dintre ai noștri au putut să se identifice cu această aristocrație a cărei viață, privită dela *distanță*, deșteaptă poate invidie, dar care de multe ori este de compătimit. Căci nicăiri nu vei găsi atâția blazați, atâția *obosiți de viață*, ca în mijlocul acestei delicate aristocrații.

Sgomotul neigător de nervi el vieții pariziene, mișcarea aceasta grăbită, convulsivă a unei lumi care pare a nu se mai sătura de viață, li doboară pe aristocrați mai curând, căci nervii lor sunt mai slabi. Lunștea majestuoasă a cartierului aristocrației Saint Germain (aproape de cartierul modest Saint-Séverin al scriitorului acestor rânduri) a dispărut de mult. Și acest cartier al nobilimei este năpădit acum de burghezie și blazoanele strălucite de odinioară a câte unui duce, marchiz, conte, viconte, baron sau cavaler sunt acum mascate de firmele negustorului interesat, care de teama concurenței nu se mai uită la... estetică și nici nu se lasă impresionat de amintirea romanticelor tipuri feudale.

Vorbeam cu un amic, membru al aristocrației noastre, care s'a adâncit și el în viața aceasta atrăgătoare a lumii înalte franceze, despre deosebirea dintre această viață așa de complicată și viața destul de *patriarhală* dela noi. Și el care a putut să guste din toate farmecele acestei vieți mari pariziene, el care avusese ne-fărășite prilejuri de a călători în lungul și latul Franței, el care văzuse, auzise și simțise tot ce Parisul, acest oraș al minunilor, putea să ofere unui tânăr cult, să-l fascineze și bogat mi-a spus cu un accent de sinceritate:

„Dragul meu M., toate acestea nu sunt așa de frumoase ca munții și văile noastre din țară sau câte un sat acuns în pădurile din Ardealul vostru iubit...”

Și l-am crezut. Plăcerile cele mai mari, dacă sunt gustate deodată și fără măsură sfârșesc, prin a ne lăsa indiferenți și chiar prin a ne disgesta. Așa este și cu Parisul. Trebuie o adevărată artă și încă o artă mare ca să nu te plictisești (mulți se vor mira de ce am scris acest cuvânt) de acest fermecător oraș. Căci dacă îl guști fără de măsură el te va copleși și din frumusețile sale nesfârșite nu vei mai înțelege nimic, dar absolut nimic...

Măsura însă te va putea salva. Și cred că această măsură, pe care obișnuiesc a o ține și aristocrația noastră, este indispensabilă la Paris, mai

necesară ca
 sănătate. Că
 numai acela
 găsi o plăc
 poate fa-me
 găs: în fiec
 câte o part
 cere nouă d
 nu își sju

Ma

Nota d
 rale dela
 președinte
 Budapesta
 tuarea din
 ghiare din
 tala stăpâ

Faptul

nire a po
 sârbilor d
 biserice
 reinvie ic
 ționaliță
 iost agita
 început d
 naționalit
 lăsată în
 înțeleg
 fruntașii
 sebi la S
 ziune.

Din c
 de cătră
 țarea, cu
 date aut
 era și fi
 dăușii și
 lor biser

Acela
 vin acur
 ților să
 drepturi

Iniția
 ia însă
 Teodor
 demers
 scop s'
 dului.

În m
 să se l
 liarte i
 interes
 naționa
 să urm
 gureze
 asemen

Nu
 cari să
 situaț
 dacă r
 momen
 și bun
 resate
 timp, i
 vorba
 nale,
 ce a p

Cu
 stro-U
 de uș
 poate
 ideile
 car re
 ducer
 și sus
 cie su

Fil

Atr

rapi

neceară ca orice, bine înțeles afară de bani și sănătate. Cine va cunoaște viața pariziană ca înțeles numai acela o va cunoaște bine, numai acela va găsi o plăcere în complexitatea ei — care este poate fațecul ei cel mai mare, numai acela va găsi în fiecare zi, în fiecare oră, în fiecare moment câte o parte nouă, frumoasă de văzut, câte o plăcere nouă de gustat. Fiindcă nici o viață întreagă nu îți ajunge ca să l cunoști.

Ma! aproape cămașa...

Nota deosebită a imponentei adunări populare dela Heanda-mare, — cercul electoral al președintelui clubului parlamentar român din Budapesta, d. Teodor Mihali, — a fost: accentuarea din nou a solidarității popoarelor nemaghiare din Ungaria, deopotrivă apăsate de brutală stăpânire de clasă și de rasă maghiară.

Faptul că tot în același timp aceea stăpânire a pornit și împotriva autonomiei bisericești sârbilor din Ungaria și spre spargerea unității bisericești naționale unite române, a făcut ca să reînvie ideea rezistenței comune, a alianței naționalităților nemaghiare, — idee care a mai fost agitată și altă dată și dobândise chiar un început de împlinire, prin neuitatul congres al naționalităților, — dar mai târziu a fost cam lăsată în parăsiere, în primul rând din cauza neînțelegerilor interne ce se iscusă între chiar fruntașii partidelor, — neînțelegerii ce în deosebi la Sârbi ajunseră până la o adevărată sciziune.

Din discursul rostit acum la Heanda-mare de către d. Teodor Mihali, dobândim încredințarea, confirmarea știrii că, în urma lovirii date autonomiei bisericești sârbilor, aceștia, cum era și firesc, au nitat orice disensiuni între dâșii și s'au unit pentru apărarea drepturilor lor bisericești-naționale.

Aceiași fenomen s'a consatat și la Croați, cari vin acum și ei și cer dela partidul naționalităților să fie solidari în lupta pentru recăștigarea drepturilor politice.

Inițiativa împlinirii unei alianțe va avea s'o ia însă tot partidul național-român. — și d. Teodor Mihali a spus între altele și aceasta, că demersurile necesare pentru atingerea aceluși scop s'au și făcut din partea conducerii partidului.

În momentele când în toate părțile se caută să se lege și să se întărească înțelegeri și alianțe între cei cari își cunosc și își recunosc interesele comune, — nu e decât firesc ca și naționalitățile vechi aneninate din Ungaria să urmărească asemenea tendințe și să inaugureze, — sau mai bine zis să reînăgureze o asemenea politică.

Nu vor lipsi, de sigur, patrioți în Ungaria, cari să strige că acum, când situația externă, situația internațională, e destul de turburată, dacă nu chiar direct amenințătoare, ar fi fost momentul unei uniri, unei înfrățiri, — armonii și bune înțelegeri... Dar asemenea apeluri interesate tocmai că nu pot fi la locul lor într'un timp, în niște momente când peste tot nu este vorba decât de revindicări de drepturi naționale, de apărări și asigurări ale existenței etnice a popoarelor...

Cum adevărat? Ministru de externe al Austro-Ungariei poate să ia inițiativa unei acțiuni de ușurare a apăsărilor naționale în Turcia, — poate să pledeze și să lucreze acolo pentru ideile de dreptate și libertate națională, — măcar relativă, — dar în propria monarhie la conducerea afacerilor căreia se găsește, menține și susține aceeași măsură de nedreptate și silnicie sub care gem și popoarele acestea de aci?...

În Austro-Ungaria să fie acord și armonie între popoare pentru ca mai ușor să se ajungă la descătușarea noroadelor din imperiul otoman, — dar acasă, majoritatea acelor popoare să-și sacrifice propriile lor interese de viață și de viitor?...

Ba tocmai acum, o zicem și o repetăm, tocmai în niște împrejurări ca acestea se impune cu și o mai mare vioiciune și hotărâre să se miște și popoarele oprințate din Austro-Ungaria, cu lozincă ceva mai completă decât aceea a diplomației înalte a monarhiei: Dreptate și libertate pentru popoarele de sub stăpânirea Turcului, dreptate și libertate și pentru popoarele îndepărtate, — dar același lucru și la noi acasă.

Și încă, ar avea dreptul să adauge: mai întâi la noi acasă.

Contele Berchtold și alți binevoitori și bine intenționați de felul d-sale, pot avea prilejul să mediteze, și poate să și încerce a pune în aplicare, preceptul acela de viață pe care francezul l'a formulat în cuvintele: „Charité bien ordonnée, commence par soi-même”; — fie-ți milă și de alții, dar de ai tăi să și se rupă inima.

Cronică externă.

Un deputat grec despre raporturile dintre Grecia și România. Ziarul „Seara” publică declarațiile deputatului grec Simion, director al ziarului „Patris” asupra politicii interne și externe a Greciei. Referitor la raporturile dintre Grecia și România deputatul a spus următoarele:

Îndeosebi d. Venizelos este de părere că o apropiere cât mai sinceră și cât mai strinsă trebuie să se facă între Grecia și România.

Aceste două popoare, de aceeași origină au interese atât de comune încât niciodată și nici o forță omenească nu ar putea să le despartă.

Dacă între aceste două state au intervenit adeseori conflicte foarte regretabile, nu este vina lor personală.

Sentimentele de înăsprire între aceste două popoare surori au fost cu dibăcie alimentate de intrigi străine interesate.

Din nenorocire popoarele balcanice, sau mai bine zis statele mici din această topografică a Europei, nu sunt încă în stare fiindcă nu au încă conștiința cerută, de a se sustrage influențelor străine și a se conduce singure.

Ele sunt încă merele cu cari diplomația statelor mari jonglează. Dacă se întâmplă ca în cursul acestei jonglerii mesele să se lovească între ele, aceasta este fiindcă jonglerii au ochit astfel.

Situația topografică a României și a Greciei, starea lor culturală și însăși natura și aspirațiunile lor indică o comună conlucrare.

România este asfixiată de o mare de slavi cari nu-i pot fi sinceri amici niciodată, e foarte adevărat, dar pe lângă acest primejdios vecin dela Nord, mai e pentru dânsa și acela dela Vest.

Grecia de asemenea simte piedecile acestorași vrăjmași.

Au deci Statele acestea două interesul cel mai suprem de a-și întinde mâna frățeste și din inimă și a se ajuta reciproc. Numai ele amândouă vor putea asigura Orientul de primejdiile ce-l amenință.

Sâmburii de dihonie, populația aromânească din Macedonia, atât de dibăci asvârlită între picioarele acestor două popoare, nu mai poate fi de acum încolo un motiv de discordie.

Grecia oficială va lăsa toată libertatea României să procedeze cum va dori cu elementul aromănesc.

În Grecia flormânismul se manifestă din zi în zi mai mult și afirmația aceasta o dovedește simpatiile și atențiunile cu cari e inconjurate trupa românească de muzică instrumentală condusă de d. Ciolac.

Costumul național și cântecele naționale românești sunt frenetic aplaudate de publicul capitalei grecești. Să sperăm că legăturile acestea se vor întări până la desăvârșit.

România și evenimentele din Balcani. Ziarul „Bucurester Tagblatt”, ocupându-se de atitudinea României față de evenimentele ce se desfășoară și se vor putea desfășura pe viitor în Balcani, scrie următoarele, cu privire la o pretinsă alianță între popoarele slave și Muntenegrini pentru împărțirea Macedoniei:

Ziarul pune următoarea întrebare:

„România ar sta deoparte, dacă țările creștine s'ar înțelege să atace Turcia sau măcar să-și împartă moștenirea ei, în caz de desființare?”

În alianță n'ar intra, răspunde „Bucurester Tagblatt”. Ar fi împotriva politicii urmată timp de atâtea zeci de ani. Fiind cel mai înaintat stat dela Dunărea de Jos și cel mai tare din punct de vedere militar, România are lozincă: Noblesse oblige.

România nu poate specula viitorul, ca statele mici balcanice.

De bună seamă, însă va sta în neîntreruptă înțelegere cu puterile mari, cătră care gravitează.

Politica României dușmană aventurilor, va du roade. Așteptând, nu va pierde nimic.

Orice hotărâri ale statelor balcanice nu-i pot schimba directivele sale politice.

România, rezimată pe o armată puternică și pe legăturile sale de mare valoare, va putea privi în toată liniștea desfășurarea evenimentelor din Balcani”.

Serbările dela Biserica Albă.

(Continuare și fine.)

Sedința II.

Dșoara Sofia H. Florescu predă liber interesanta conferență „Cari sunt cauzele, că țăranele părăsesc portul străbun, și cari sunt mijloacele de îndreptare?” Ca mijloace recomandă: întemeierea unui atelier de țesut și lucruri de mână, în cari să lucreze țăranele avizate a trăi din lucrul de mână. Preotesele, învățătoarele și preotii și învățătorii să descepte în popor dragostea pentru portul străbun.

Era o mândrie să vezi o învățătoare vorbind așa de liber și cu succes. Conferențiarul i se votează mulțumită și se premiază.

A urmat apoi interesanta conferință a dlui Ion Mărița: „Rostul școlii confesionale în cadrul art. de lege 27 din 1907”. Într'o românească frumoasă și cu o pronunțare și accentuare de model dl Mărița arată situația deficiată creiată școlii și învățătorului, căci această legislație dl Mărița „a ridicat școala confesională din obezile ei zămislite de trebuințele noastre într'un lung șir de ani și a așezat-o pe alte temelii”.

„Prin pretenția ei a supus intelectul atât al învățătorului, cât și al elevului la gradarea și primirea unui material de învățământ, ce aproape trece peste barierele posibilității omenești”.

Meditând asupra cerințelor împlinirii acestei legi, precum și a culturii elevului în limba sa maternă care „este vadul de trecere la cultură superioară”, conferențiarul precizează ca mijloace:

„Un oare-care monarh al școlii sale este învățătorul. Dela luminile și inima sa nobilă atârnă progresul în imperiul său mai mult decât dela toate programele, ordinațiunile și legile școlare”.

Având deplină încredere în țaria morală și calitățile învățătorului nostru, în entuziasmul său nobil, exclamă măestrul conferențiar: „Doar neamul nostru și în

Filiala din Arad a magazinului de dantele din Budapesta Bulev. Andassy nr. 20
— palatul Fischer Eliz —

Atrage atențiunea on. dame asupra magazinului său asortat cu noutățile sezonului de toamnă, ciorapi pentru femei, bărbați și copii, șaluri, năfrâmi groase, mătăsuri, dantele, cordele, mânusi și orice acvizite. Cl 132—108

deosebi învățătorii în decursul veacurilor numai cu biata vigoare izvorită din o sănătate fabuloasă am înfruntat uraganele cutropitoare pornite de oameni și trimise de soartă”.

În rezumat conferențiarul cere:
Neamul românesc, fie și cu ultima sfortare, să ridice altare culturale corăspunzătoare și să le provadă cu recuzitele necesare.

„O anchetă compusă din profesorii noștri de pedagogie și din învățători cu mai multe experiențe să prelucereze învățământul limbei maghiare”.

Să se elaboreze și un curs metodic al exercițiilor intuitive în românește. Apoi să se garanteze mersul normal al învățământului prin o frecvență regulată.

Întru validarea principiului inspecției de specialitate, conferențiarul cere:

Organe de control atât ale statului, cât și ale autorității profesionale, inspectorii regești și confesionali să fie acei bărbați ai școlii, pe cari mai mulți ani de-a rândul i-a pășcut greul muncii școlii bilingve. Școala confesională o aseamănă cu un ochiu, celălalt fiind biserica.

„Ar fi o durere nespūsă — zice dl Mărla — ca poporul nostru să se invoiască la pierderea unui ochiu, căci atunci am ajuns zodia popoarelor din basmele fioroase cu Ciclopul cu'n ochiu în frunte, de care să ne furească Dumnezeu”.

Face apel către intelectualii neamului, rugându-i să agite în presă — prin scrisul lor — chestia școlii confesionale, dăci foarte just rezonază: „Scriserile învățătorului în ochii poporului poartă pecetea vâlcărilor egoistice; altceva e când un nume mare tronează deasupra unui articol bine scris”.

Conferențiarul i se votează mulțumită și se premiază cu 100 coroane.

Cunoscutul scriitor dl Damian Izvernicean ne-a delectat prin interesanta sa conferință „Impresii din primele zile de școală” cărora a știut să le deie viață îmbrăcându-le într-o haină frumoasă și plăcută.

Adunarea îi votează mulțumită sa și îl premiază cu 100 cor.

Ioan Naia a dat frumoase îndegetări colegilor asupra îndatoririlor lor. „În prima zi de școală”; iar Toma Radulea a predat o conferință în chestia „Cantoratului”. Amabilor conferențiarilor li se votează mulțumită protocolară.

Urmează referada comisiunilor.

Referentul comisiunii generale dl Ilieșcu propune, iar adunarea generală ia raportul comitetului la cunoștință, votând secretarului general P. Bandu un onorar.

Dr. Ienciu ref. comisiunii speciale propune, iar adunarea: remite comitetului propunerea desp. Bocșa în chestia cantoratului, pentru a se face un memorandum mărîtului congres.

La propunerea dlui Dr. Cornel Cornean adunarea aclamă Astra de membru onorar.

Cererea lui Danila Popoviciu pentru ajutorarea fiului său se transpune Ven. Consistor cu recomandarea de a-i vota un ajutor din fondul reuniunii.

Adunarea primește propunerea desp. Vârșet ca introducerea învățătorului să se facă cu aceeași solemnitate ca și instalarea preotului.

Pentru bustul reposatului prof. Iosif Balan, adunarea votează 100 coroane.

Propunerile Joandrea-Crăciun în chestia unor reforme în privința salariului, se transpun comitetului central, ca să elaboreze către congres un memorandum care să cuprindă toate doleanțele învățătorimii.

Conspectul analitic al planului de învățământ elaborat de dl Mihai Crăciun, se transpune unei comisiuni speciale constătătoare din: Simu, Savi, Tărian, A. Jian și Bizerea, care studiindu-l și aflându-l corăspunzător, reuniunea să-l tipărească. Comitetul se autorizează al premia după cuvîntă.

În chestia controverselor dintre dnii G. Joandrea și Bizerea, adunarea — la propunerea comisiunii — reprobă procedura ofenzătoare a dlui Joandrea.

La propunerea dlui Simu refer. comisiunii cenzurătoare a socotelilor, adunarea aflând socotelile în ordine votează absolutor cassarului P. Rămneanțu.

Reuniunea dispune de o acere de 43 mii coroane.

Să nu vinzi scump, dar să târgești ieftin.
Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar
mobile frumoase, ieftine
și bune

So 223—100

Raportul referentului Mihai Simu — asupra bibliotecii, aflându-se toate în ordine, se ia la cunoștință.
Fiind ora 8, ședința se ridică.

Sedința III. ținută în 16 August.

Urmând restaurarea biroului, sub președinția dlui Tărian se adună:

Președinte: T. Hențu, vice-președinte Mihai Crăciun, secretar general: Petru Bandu, secretar II: I. Marila, secretar III: G. Părvu, cassar: Patrichie Rămneanțu, bibliotecar: Sofia H. Florescu.

Membri în comitet: Stefan Jianu, Gheorghe Jianu, I. Perian, P. Savi, Dr. M. Jenciu, S. Ionaș, V. Tărian, P. Șimian, I. Naia și Alexa Jianu.

Președintele mulțumind membrilor declară adunarea de închisă.

Raportor.

Criza din Turcia.

Arad, 31 August.

Asupra revoltei jandarmeriei zace întunecul cel mai mare. Nu se poate ști mai mult decât că autoritățile au fost înștiințate că în noaptea de Miercuri spre Joi o parte a jandarmeriei plănuieste o demonstrație armată împotriva guvernului. După miezul nopții pe la un ceas aproape toate cazarmele din Constantinopol au fost alarmate și infanteria și cavaleria au încunjurat cazarmele jandarmeriei suspecte. S'a adevărit și aceea, că Joi înspre dimineață s'au făcut o mulțime de arestări.

În Albania în multe părți încă stările sunt de tot anarhice și va trebui mult timp până când în Turcia va fi liniște. La aceste se asociază și incidentele dela granițele statelor vecine, cari sunt tot mai numeroase.

Telegramele despre evenimentele mai recente sunt următoarele:

Anarhia în Albania.

Salonic. — Arnăuții, cari se află încă în număr mare în Djakova și în împrejurimea acestui oraș au pus termen de 24 ore pentru despăgubirea daunelor, ce le-au avut în urma operațiilor militare și au amenințat că, dacă autoritățile în acest restimp nu le va împlini cererile, vor pune mâna cu forța pe casele publice. Valul din Ūsküb a cerut imputernicire, ca să satisfacă cererilor arnăuților. Din Mitrovița s'a trimis urgent un regiment la Ipek, unde e foarte necesară întărirea trupelor.

Ūsküb. — Bairactarii din Buianova și Prestova Haim și Cilan au alungat pe toți ofițarii. Albanezii revoluționari au cuprins în stăpânire orașul și nu lasă pe nime a intra înlăuntru. Foarte mulți Bey mohamedani s'au refugiat spre Vraja. În părțile apusene ale Albaniei domnesc stările cele mai anarhice.

Mobilizarea Bulgariei.

Viena. — „Kroatische Korrespondenz” anunță din Belgrad călători sosiți din Piroț spun că Bulgaria a concentrat 50,000 soldați la granița dinspre Macedonia.

Invrăbiri la granița Greciei.

Atena. — Soldații turci au atacat 3 pichete grecești dela graniță și au omorât pe un subofițer și 5 soldați greci. La o altă ciocnire au fost răniți doi soldați turci. Ministrul de război a ordonat cercetarea cea mai severă.

Tratativele cu sârbii răsculați.

Cetinje. — Tratativele, cari sunt în curs de 4 zile între Djavid Pașa și sârbii

răsculați din districtul Berana se continuă. Djavid Pașa i-a chemat pe frunțașii sârbi la sine în Berana, pentru a se înțelege cu ei. Ministrul de interne al Muntenegrului se află de vre-o câteva zile la graniță pentru ai îndupleca pe răsculați la o rezolvire pașnică a conflictelor.

Frunțașii sârbi au pus următoarele condiții:
1. Despăgubire pentru satele incendiate și posesiunile devastate. 2. Egalitatea cu mohamedanii. 3. Concesiune pentru armele lor, pe cari sârbii au să se le extrada numai în caz de desarmare generală. 4. Reedificarea mănăstirei și a școlii incendiate din Giurgievo. 5. Garanții, că sârbii nu vor fi persecutați nici acum, nici în viitor.

Liniște în Sienița.

Belgrad. — Locuitorii refugiați din Sienița și alte localități dela graniță se întorc la casele lor, restabilindu-se după sosirea trupelor turcești ordinea în Sienița și în împrejurime.

Condițiunile de pace.

Constantinopol. — Aici s'a răspândit știrea, că tratativele din Suițera s'au zădărnicit, pentru că Italia a declarat că nu poate primi punctul de vedere al Turciei.

Paris. — „Echo de Paris” scrie, afirmative din sursă competentă, că între delegații turci și italieni s'a asigurat înțelegerea cu următoarele condiții: 1. Italia renunță la aceea, că în contractul de pace să fie amintit decretul anexiunii.

2. Turcia nu cere, ca în contractul de pace să fie amintită suveranitatea Turciei asupra Tripolisului. 3. Italia se invoiește, ca din Kyrenaika să fie retrase trupele turcești numai după încheierea armistițiului și chestiile, cari vor fi de limpezit încă, vor fi rezolvate. Italia plătește Turciei o despăgubire pentru Tripolis. 5. Trupele italiene vor părăsi insulele ocupate din Marea Egee pe lângă condițiuni cari se vor stabili mai târziu, dacă părțile combatante vor putea încheia contractul în chestia Tripolisului.

INFORMAȚIUNI

Arad, 31 August n. 1912

Cursurile particulare ale d-nei Iudita Secula.
Fosta directoară a școlii noastre de fete din Arad, dna Iudita Secula n. Truța, ne roagă să îndreptăm o esențială greșală de tipar ce s'a strecurat în anunțul dat de noi cu privire la cursurile dsale particulare pentru fete și anume: S'a scris, că la cursuri se pot prezenta eleve cari n'au terminat clasele civile, — ceea ce e greșit. Adevărul e, că dna Iudita Secula dă instrucție elevelor, cari au terminat clasele civile în școli străine. Cursurile dsale sunt complementare și elevele primesc o specială instrucție de limbă românească și cunoștințe românești.

Suntem rugați să mai anunțăm, că deschiderea acestor cursuri, se poate amâna până în 1 Octombrie n., pentru elevele, cari doresc să fie în vipt. — Orele private se pot începe cu începutul luni Septembrie. — Locuința dnei Secula e în strada *Deák Ferenc*, sub numărul 39, în etaj.

Al doilea congres studentesc român ce se va ține în 26—29 st. v. 1912, la Craiova.

Programul:

Duminecă, 26 August.

Dimineața. Primirea congresiștilor în gară, la trenurile de 7.04 și 9.15.

Tedeumul la Biserica Madona Dudu la

Să cerceteze pe

Székely és Réti

fabricanți de mobile

Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

Alegere mare în trusouri pentru mirese.

Vânzare în rate fără ridicare de pref.

orele 10.30. Sfințirea steagului soc. studenților Macedo-Români.

Deschiderea congresului în sala Teatrului Național la 11.30.

După amiază. Prima ședință publică:

Alocuțiunile sau rapoartele delegaților organizațiilor studențești din Berlin, München, Graz, Paris, Hohenheim, Cluj, Cernăuți, Budapesta, Viena, delegațiilor studenților macedo-români, al studenților basarabeni ai Centrelor” lași și București.

Seara. Serbare câmpenească și bal în parcul Bibescu.

Luni, 27 August.

Dimineața. Vizitarea orașului, a monumentelor istorice și a instituțiilor culturale.

După amiază. A doua ședință publică:

I. Cuvântarea președintelui „Centrului Iași” asupra „Rolului social al studențimei.”

II. Cuvântarea președintelui „Centrului București” asupra „Nevoilor unei mai puternice organizații studențești.”

Seara. La ora 9 reprezentație de gală la Teatrul Național în onoarea studenților congresiști.

Martți, 28 August.

Dimineața. Ședință intimă: 9—12.

1. Căminurile studențești (soluțiuni practice.)

2. „Revista Studențimei” (organizare de corespondenți și alte îmbunătățiri.)

După amiază. Ședință intimă: 2—6.

1. Semnul distinctiv pentru studenți (șapcă și insignă.)

2. Cercurile județene (reorganizarea, centralizarea și deziderate.)

3. Completarea statutelor (regulament).

Seara. Banchet studențesc.

Mercuri, 29 August. Plecare la Târgu-Jiu, la orele 5.38 dim. La ora 1 plecarea pe valea Jiului spre Lainici, seara înapoierea la Târgu-Jiu. Joi dimineața excursie la Tismana și Polovraci.

Comitetul aranjator.

La Craiova s'a aranjat de masă și găzduire în chip gratuit. Inscriseri se mai fac până la 22 August st. v. la d. Emil Diaconescu, Berzei 20 București.

Aviz învățătorilor. Candidații de învățători, cari doresc să fie aplicați la școlile de pe teritoriul Consistorului român ort. din Arad, sunt poțitiți a-și înainta *fără nici o amânare* rugărilor la acel Consistor.

Ceice nu au mai fost aplicați pe teritoriul amintitului Consistor au să alătore la rugare testamentul de calificare, în *copie autentică*, și *certificat* despre eventualul serviciu anterior.

Mulțămită publică. Pentru zidirea sfintei mănăstiri dela „Izvorul Miron” au mai intrat până astăzi la subsemnatul următoarele daruri benevoale și anume: Dela Ex. Sa I. P. S. domn arhiepiscop și metropolit Dr. Vladimir de Repta în Cernăuți 100 cor., P. C. S. Genadie Bogoevițiu, protosinel Budapesta 5 cor., Cuvioșia Sa ieromonahul Macarie Gușca cu colecta sa 100 cor., Dr. Emil Babeș avocat în Budapesta 30 cor., din parohia Almakereszt prin preotul Nicolae Stoicoviciu 3 cor., din Seleuș prin preotul Ștefan Popa 37 cor. 20 fil., din Musca prin preotul G. Popescu 17 cor. 98 fil.

Marinimoșii donatori primească pe această cale pentru acest nobil sprijin, cele mai călduroase mulțumiri. *Făget*, în 17 August 1912. *Sebastian Olariu*, protopresbiter.

Din sălbătăciile jandarmilor. Ni-se scrie: Miercuri la Adormirea Maicei Domnului s'a întâmplat ceva nemai pomenit până acum în comuna noastră, pentru a ne dovedi, că vestita sălbătăcie jandarmerească își are culcușul în sufletul fiecărui „apărător al ordinii” din „fericita” noastră patrie.

Fiindcă pe ziua următoare Joi, 29 Aug. n. era hotărâtă asentarea recruților din comuna noastră, și fiind Miercuri sărbătoare, sămanii feciori se luară colo după amiază de-a lungul străzii cântându-și năcazul, că:

Eu mă duc maică cătană,
Tu rămâi de-mi spală haine

Și le spală 'n dăcrămele
Și le uscă 'n gândurele...

când deodată le ieșiră în cale vre-o 3—4 jandarmi și îmbrîncindu-i între bătăi și înjurături cocioșo-jandarmerești în „casa dreptății”, de unde ieșiră apoi purtând fiecare umflături și vânătași pe față și pe trup și plini de sânge. Un fecior *George Marian a primit încă și o împunsătură de baionetă la picior.*

Mergând apoi tinerii la medicul Stuchlik ca să-i viziteze și pentru a-și scoate fiecare atestat medical și fiind sliți a aștepta afară la stradă, pentru că medicul nu era acasă, veniră din nou jandarmii infurriați și noroc că recruții s'au împrăștiat, că altcum s'ar fi întâmplat ceva grav de tot.

Nu se știe le era frică bunilor jandarmi de urmările sălbătăciei lor, ori voiau s'o mai pună în practică încă odată? Noi știm însă că chiar în alte orașe mai mari li se permite recruților să cânte. Pentru ce nu li se permite feciorilor din S.-Nicolaul mic astă petrecere nevinovată? Ori poate e primejdii patria maghiară?

Dacă tocmai nu le-a plăcut d-lor jandarmi asta, pentru ce nu i-a somat să se împrăștie înainte de a se sălbătăci? Și nemților le era iertat a face tîmbălău, și pentru ce? Nemții sunt mai „hazafi”, vor răspunde ei, pentru că ei și la concertele lor se produc cu cântări în limba maghiară. Unde e antistia comună căreia îi stă în putere a opri astfel de sălbătăcii? În contra jandarmilor s'a făcut arătare și voim să vedem dacă li-e permis a se sălbătăci cum vreau ei?

Incercarea de sinucidere de pe linia ferată București-Giurgiu. Joi dimineața, pe la orele 8 și jumătate pe linia ferată București-Giurgiu, pe porțiunea de cale ferată dintre podul de peste Dâmbovița și manufactura Belvedere, un oarecare Alexandru Aldinescu, în vrastă de 42 de ani și cu domiciliul în strada Eminescu Nr. 35, a încercat să se sinucidă aruncându-se în fața mașinei izolate Nr. 523. Iată cum s'a petrecut această încercare de sinucidere, după cele spuse de mecanicul care conducea mașina, anume Vasile Zaharia.

„Veneam dinspre gara Dealul Spirei spre gara de Nord. Viteza cu care mergeam era cea obișnuită, adevărat foarte mică, căci pe traseul dintre Filaret și gara de Nord mergem întotdeauna foarte încet din cauza trecerii ce se face de cătră public peste linie. Când am eșit după podul de peste Dâmbovița, am văzut un individ care sta în apropierea liniei, fără să bănuiesc că are vre-un gând fatal a continua drumul, care însă a fost spaima mea când la o distanță de un metru l'am văzut aruncându-se înaintea mașinei. Am făcut tot ce e omenește posibil pentru a opri mașina, am strâns frânele și am dat contra abur; zadarnic însă bietul om fusese apucat de roatele mașinei, când am putut opri mașina la câțiva metri de locul nenorocirii, am constatat cu groază că bietul om nu fusese omorît, în schimb însă piciorul stîng era cu desăvârșire tăiat de mai sus de genunchi. Câțiva oameni, cari, îngroziiți, priviseră omuciderea, au alergat împreună cu mine, să-i dăm ajutoare în timp ce unul din cei ce fusese martorii dezesperatului gest, au anunțat Salvarea, care a sosit la fața locului, de unde au luat pe rînit și l'au transportat la spitalul Filantropia.”

Starea sinucigașului e cât se poate de gravă. Aspura cauzelor, d. comisar Take Ștefănescu, care a făcut ancheta a stabilit că numitul a încercat să se sinucidă din cauza mizeriei.

Un furt senzațional în Constantinopol. Polițiile din toate țările au fost înștiințate să urmărească și să prindă pe indivizii necunoscuți cari au furat dlui Sollandraze de Lamornaix, vice-președintele Regiei Otomane din Constantinopol următoarele obiecte: bibelouri în aur și email, 40 bucăți argintărie furculițe, cuțite și linguri cu marca A. S., șese covoare lucrate de mână reprezentând Europa, Asia, Africa și America cu dimensiunea 2.90 m. pe 1.40 m. un covor de perete lucrat reprezentând un păstor culcat cu dimensiunea 2.35 m. pe 1.20 m., un covor de Flandra reprezentând pe zeița Diana și 2 vânători cu dimensiunea 2.90 m. pe

2.55 m., patru tapiserii reprezentând patru părți ale lunei; Eurina motiv principal, o colonadă având deasupra o fecioară, sus un vultur cu aripele desfășurate, jos diverse unelte cu privire la rată și industrie, palote și pensule, muzica etc., o serie de medalioane cu diferite subiecte, coif, stup de albine etc., totalitatea generală cenușiu marou; Africa, motiv principal, mare dinte de elefant susținând un disc pe care este atârnată o piele de leu, sus un abis străpuns de o săgeată, jos două statui egiptene, anturaj roșu având heroglife și inscripțiuni; Asia, motiv principal, mare vas de China cu buchete de flori, mare candelambur deasupra căruia zboară două pasări în borderă jos un medalion cu un elefant. Totalitatea generală deschisă: America în primul plan o casetă deschisă deunde ese giuvaeruri, un șarpe mare și un colibri, pe fund plante mari, la o parte drapele și arme; dimensiunea fiecărei tapiserii 2.90 m. pe 1.40 m.; Tapiesirii de Anbusau cu punctul mare, un cioban cântând din flaut în fața lui un cățeluș pare a juca, dimensiune 1.35 m. p. 1.20; Diana are un arc în mână urmată de doi vânători, dimensiunea 2.90 m. pe 2.55 m. se crede că furtul e comis de un hoț internațional.

Hramul mănăstirii din Sinaia. Din Sinaia ni-se anunță: Mănăstirea din Sinaia și-a serbat eri hramul, cu o deosebită solennitate, și în prezența unui mare număr de credincioși. De dimineață a avut loc un serviciu divin, care a fost oficiat de I. P. Sa mitropolitul primat Konon înconjurat de întregul cler. La slujba religioasă a asistat, dintre miniștri, d. Maiorescu președinte al consiliului și ministru de externe și d. Neșțescu ministrul industriei și comerțului. M. Sa regele care e ușor suferind, în urma unei răceli, nu a putut asista. După terminarea serviciului divin s'a întins în grădina mănăstirii o masă pentru săraci, la care s'a împărțit de mâncare la peste 350 de săraci. În timpul mesei obștești a sosit la mănăstire M. Sa regina, care a trecut printre mesele săracilor, având câte o vorbă bună și mângâitoare pentru fiecare dintre meseni.

Cu acest prilej I. P. Sa mitropolitul primat și d. Gr. G. Cantacuzino împrennă cu doamna au fost invitați la palat unde au luat dejunul.

„Țarul Ierusalimului.” Intr'un spital din Petersburg în zilele trecute a murit principele Lousignan, singurul descendent al familiei domnitoare de Ciprus. De ani de zile nenorocitul principe se dase cu totul patimei beției celei mai ordinare, dar cu toate acestea uniforma murdară și ruptă de general n-a desbrăcat-o niciodată. De altfel avea drept la purtarea acestei uniforme, drept pe care autoritățile rusești nici când nu l-au tras la îndoială. Tatăl principelui Lousignan fusese un merituos general al armatei grecești și tot în această armată servise și fiul său, care avansase până la rangul de general, dar după ce și-a prăpădit întreagă averea, s'a datat la fapte nedemne, în urma cărora a fost silit să-și ia adio de la armata greacă. În vagabondajul său a ajuns până la Petersburg, unde beția l-a împins în rândul celor mai ordinari derbedei; a ajuns într'o bandă de spărgători, ai cărei membrii, — deși Lousignan nu luase parte la nici o spargere — îl țineau cu mâncare și beutură, mândri fiind că un părtaș al bandei lor este și „Țarul Ierusalimului”, după cum se obicnuiseră să-l numească. Zilele acestea principele Lousignan a fost aflat într'un azil de noapte în stare de delirium tremens. A fost internat într'un spital, unde în zilele trecute a murit în etate de 60 ani.

Catastrofa unul inventator italian. Sfârșit tragic a avut ieri marchizul D'imperiali. Pe când lucra în laboratoriu chimic, o explozie grozavă s'a produs, aprinzând atât laboratorul cât și fabrica de materiale explozive, ambele formând proprietatea marchizului. Abia târziu seara a putut fi stins focul. Corpul nefericitului inventator l-au găsit sub ruine, completamente carbonizat. Inventase decurând un material exploziv, pe care-l numise „Imperialit” și ieri tocmai făcea experimentări cu el în momentul când s'a produs explozia. Înainte cu câteva luni numai marchizul a suferit leziuni grave în decursul experimentărilor și de atunci familia mereu l-a îndemnat să se lase de munca-i periculoasă, dar marchizul și-a cheltuit întreaga avere, urmărind un singur scop: perfecționarea invenției, care-l pasiona în cel mai înalt grad.

Marile furtuni din Anglia. Știrile din Norfolk, în apropierea mării Nordului, anunță că furtunile din zilele trecute au devastat aproape în întregime acest ținut. Căile ferate au fost distruse și afacerile sunt cu totul suspendate. Inundația amenință numeroase case; poliția se silește să salveze pe locuitorii. Mii de persoane s'au adăpostit în școli și biserici. La Yarmouth și la Lowestoft numeroși excursioniști nu au putut să se reîntoarcă, comunicațiunile fiind tăiate.

Sinuciderea din str. Mihai-Vodă. Joi dimineață la orele 7 și jum. funcționarul comercial Moritz Ghenzel, de fel din Galați, s'a sinucis spânzurându-se de lanțul closetei, dela locuința cumnatului său d. Moritz Alterson din str. Mihai Vodă N. 15.

Sinucigașul venise de câteva zile în capitală, pentru a se consulta asupra unei boli de care suferea.

Anunțându-se salvarea de cele petrecute, internul venit a constatat moartea sus numitului.

x **Pianul** este, probabil, singura marfă cumpărarea căreia reclamă mai multă precauție din partea cumpărătorului. Ceea ce e și foarte explicabil, deoarece pianul este decorul cel mai frumos, mai folosit și mai prețios al casei. Dreptaceea e consult să se cumpere dela firme demne de încredere. O astfel de firmă este firma **Triska I.** fabrică de piano, în Cluj-Kolozsvár, pe care o și recomandăm on. noștri cetitori. Acei cari se provoacă la ziarul nostru li se dă favor.

x **Nouii mori de ulei.** Am primit știri despre înființarea următoarelor mori de ulei: Weisz Ignác és fia, Háromalmás (com. Arad); Domján Ferencz, Mezötelki (com. Bihor); Avram Moldovan, Șicula (com. Arad) și Kohn Mayer és fiai, Bonyhád (com. Tolna). Intreg aranjamentul pentru aceste localități îl expediază fabrica de mașini pentru mori Prinț Testvérek din Sătmár (Szatmár).

x **Domnul Dr. Palóc,** medic specialist în Budapesta s'a întors din călătoria sa în străinătate și a început iarăș ordinațiunile (IV. Muzeum Ring. 13.)

x **Adolf Nadler,** fabrică de oroloage pentru turnuri, *Budapesta VIII. str. Prater 2.* O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați lăferează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite grațuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

N. 42—52)

x **Manuale de școală folosite și noi** pentru toate școlile civile și medii din Arad și provincie se capătă mai ieftin la Ingusz I. és fia, Arad, str. Weitzer Iános, Nr. telef. 517. (1 33—)

Cronica femenină

La școală.

Se începe iarăș un an de muncă. E începutul slujbei la altarele sfinte ale luminei.

Mic și mare se grăbește să-și facă datoria, mic și mare se silește a da prinos acestor altare, de unde fiecare care sondează picătură de picătură untul de lemn, pentru ca să adune toate picăturile sfinte în candelă sa, care să-i lumineze cărarea vieții.

Cei vrednici, cari s'au îngrijit și se îngrijesc conștiințios de aceasta candelă, nu vor orbea și nu vor rătăci prin întunec niciodată, căci flacăra sfântă le va lumina cărarea tăiată de soarte și-i va conduce către idealul pentru care se luptă fiecare muritor în cei mai frumoși ani ai vieții.

Apostolii neamului nostru — dascăli — deschid ușile templului, de unde izvoarește lumina. Ei se opresc în prag și cu iubire primesc la sânul lor pe cei cari vin la dânsii, conduși de dorul de-a se lumina.

Ființe timide, gingașe și nevinovate, cari abia s'au deslăntuit mânuțele de după gâtul mamei lor iubite, și abia s'au despărțit de jocurile pline de farmec ale copilăriei fără grije — și iată-i! — vin cu toții la școală. Mica oaste se grăbește, se apropie smerită și cu inima plină de pietate trece pragul școlii.

Suflete dragi și curate! Inima mea trosare de căteori văd cei întâi pași peste pragul școlii; de căteori văd ființele nevinovate luându-și sarcina datoriilor, căci cu acei pași, copilăria fără grije s'a sfârșit, și lupta vieții se începe.

E mișcare pretutindeni. Dascălimea dela cea mai primitivă școală de pe sate, ca și cei dela orașe, sunt toți pătrunși de sentimentul și conduși de dorul de a folosi neamului lor, și toți elevii și toate elevele, fie dela sat fie dela oraș, în momentul când se începe un an școlar, toți sunt cuprinși de emoțiuni, pe cari numai atunci le pricep și le tălmăcesc, când au părăsit școala.

Ferice de elevii și elevele cari au nimerit școala unde duhul iubirei și al blândetei stăpânește, căci o școală nu trebuie să fie apreciată după înfățișarea ei pompoasă, ci după duhul care sălășluiește în ea — și când dorim o școală bună, nu e lucru principal elădirea, pereteii, ci duhul trebuie îndreptat — duhul din școală trebuie îngrijit mai mult decât edificiul.

În școală să se simtă copiii bine, dispoziția lor sufletească să fie liniștită și vie, să învețe cu drag, să învețe de dragul învățătorilor și al învățătoarelor, pe cari li stă în căz și adoară.

Greșesc acei pedagogi, cari folosesc totdeauna stricta și fac ca elevii și elevele să tremure când li văd, ca și cum ar vedea niște panduri volnici, cari, ori trebuie ori nu, își arată vitejia.

Cu deosebire în școlile de față, e spre paguba educației și instrucției, dacă profesorii și profesorele n'au pentru eleve nici un cuvânt blând și bun, numai epitețe puțin măgulitoare și numai pelepse care de care mai grele — și ori cere trebuința ori nu, elevele nu văd decât fața gravă, plină de severitate.

Ființele timide devin atunci obidoase și-și pierd voia dela studiu, iar cele mai îndrăznețe devin cetezătoare, necuviințioase și iată, dar, ce am ajuns cu prea marea gravitate.

Un pedagog bun se acomodează totdeauna după calitățile și inimile elevelor. Ei află punctul frumos din sufletul elevului și de aici pleacă, tot pe lângă însușirile și părțile bune, evitând a scoate la iveală greșelile elevilor, de cari nu e scutit nici un om, — ci fără deosebire de rang, toți avem greșeli, — dar iarăș fiecare individ, cât de îndărjit ar fi el, totuși are în suflet și însușiri bune. Arta educației e să știi afla acel punct, acea însușire nobilă și de aici să plece pe cărarea grea a educației.

Și acum, când slujba sfântă se începe din nou, merită să ne cugetăm la apostolii neamului nostru și să cerem dela Dumnezeu să le trimită putere, să poată străbate și afla cărarea cea adevărată, care duce la fericire — și să se poată achita de sarcina grea, ce-asteaptă, spre folosul neamului nostru.

Sibiu, 1912.

Ombra.

Ultima oră

Conferința partidelor din opoziție.

În cercurile politice se așteaptă cu deosebire interes hotărîrea partidelor opoziționiste, hotărîre ce se va aduce în conferința opoziției convocată pe ziua de 3 Septembrie. Conducătorii opoziției depun o muncă febrilă pentru a hotărî pe toți factorii, ca să ia o atitudine unitară. În cercurile justhiste se speră că și partidul lui Andrassy va proceda în conformitate cu decizia cea ce se va aduce la 3 Sept. Ba ce e mai mult se vorbește de o nouă formațiune de partid, în care să intre toți deputații din opoziție, fără deosebire dacă profesiază principiul 48-iste sau 67-iste. Această intențiune pare că o confirmă și vizitele dese, ce contele Károlyi le face în timp încoace corifeilor din opoziție. Joi, contele Károlyi a fost oaspele lui Andrassy, iar astăzi seara a plecat la Eberhard, unde petrece de prezent contele Apponyi.

Unguri la congresul eucharistic.

Suv acest titlu un ziar unguresc de seara scrie: Comitetul organizator al congresului eucharistic publică astăzi programul definitiv al acestui congres. La congresul acesta precum și la procesiunea ce se va aranja cu acest prilej vor lua parte, după cum se știe, toți episcopii maghiari, numeroși aristocrați și popor mult sub conducerea preoților. După acest program din Ungaria vo lua parte activă următorii:

În 13 Sept. n. **Victor Mihályi**, mitropolitul ro-

român din Blaj, va celebra o misă în biserica „Am Hof”, iar în aceeași zi canonicul **Victor Smigheleschi** din Blaj va ține o conferință despre „Sfânta eucharistie în istoria uniunii”. În ședința de încheiere a congresului care va avea loc în 14 Sept. contele **Bela Sinsich**, membru al casei magnaților, va ține o conferință în „Rotunda” despre „Sfânta eucharistie și viitorul bisericii”, apoi nunciul papal printr'o vorbire va încheie congresul. În ziua următoare va avea loc o mare procesiune la care vor participa și consilierii intimi unguri.

Protestul Sârbilor.

Delegații partidelor sârbești, întruniți în conferință la Neoplanta, au adus, față de atacul îndreptat de guvern împotriva autonomiei bisericii sârbești, următoarele hotărîri:

1. Partidele reprezentate în conferință nu se vor mai ataca în viitor unele pe altele, pe cale ziaristică.

2. Votează neîncredere episcopilor sârbi cari, prin atitudinea lor proastă, au provocat amestecul guvernului în chestiunile interne ale sârbilor.

3. Nu se vor supune hotărîrilor aduse de forurile superioare, cât timp autonomia e suspendată.

4. Nici unul dintre membrii partidelor reprezentate, nu va primi vre-un oficiu bisericesc.

5. În 15 Sept. partidele unite vor ține o mare adunare populară în Neoplanta, care va lua poziție în contra actului ilegal al guvernului ungar.

6. Vor face cunoscut lumii culte toate ilegalitățile ce le-a comis guvernul față de Sârbi, printr'o broșură scrisă în trei limbi: maghiară, franceză și germană.

CRONICA SOCIALA

Mulțămită publică. Petrecerea de vară, aranjată în Reghin la 10 August 1912 în favorul școlii românești, s'a încheiat, pe lângă frumosul succes moral, și cu asemenea rezultat material.

Incasările au atins cifra de Cor. 672 80. S'au cheltuit Cor. 228 80 Venitul de Cor. 444. — s'a predat singurei școli românești din Reghin, care astfel și-a putut achita datoria pentru bănci și pridvor, ce o primesc ca anticipație din un fond neatingibil al bisericii gr. catolice.

Suprasolviri au făcut:

Schwarz Mór și László László, Reghin, câte 8 cor., Dr. Ioan Hargha, Ios f Bogdan (Lechinioara) și Sever Barbu, Reghin, câte 6 coroane., Dr. Augustin Chețian, Reghin. Ioan Suciu, Cacueiu, Familia Neșgoș, Deda, Alexandru Târăvean, Căgăreana și Dr. Emil Târăvean, Tulgheș, câte 5 coroane. Grigorie Simonis, Reghin 4 coroane. Iosif Șipoș, Reghin, dr. Ioan Pantea, Oșorhei și Nic. David, Bucumșasa, câte 3 cor.; N. N., Valer Călimar, Șamșod, G. Moldovan, Reghin, Ioan Cotta, Filipș, dr. Constantin Titiu, Șieu-mare, Fam. Petru, Cineul-mare, Ioan Pop. Ercea, Simeon Chibuletean, Cosma și Vasile Cioloca. Chinar, câte 2 cor.; Vas. Muntenescu, Solovă-tru, Dr. Comeș, Oșorhei, Fam. Comeș, Ulieș, Grig. Nistor, Tulgheș, Ios. Pascu, Reghin, Dion. Decei, Band. A. Gajla, Blaj, Iuliu Henteș, Oșorhei, Candiu Comanescu, Oșorhei, tr. Muntean, Reghin, Teodor Oniț, Găbud, Dum. Fărcaș, Sântioana. Emil Marinovic, Fărăvau, M. K. Pop. Reghin, Virgil Hoșga, Milașol-mare, Ioan Pop. Abofaia. G. Uilacan și G. R. du. Hoșac, Fam. Major, Reghin, V. Manoilă, S. Mărtin. Mih. Bucur și Vas. Bobletec, Reghin, Al. Nicolescu, Mășterhasa, Ciril Negruț, Ragla, Saltelechi, Bardoș, Grig. Bucur, Fălfălu și Nic. Platon câte 1 cor.

În numele senatului școlar exprim tuturor cea mai fierbinte mulțămită pentru sprijinirea binevoitoare.

Reghin, 25 aug 1912.

Aritou M. Popa, paroh-protop.

E
A XXI-a ex
niunea româ

expoziție de
8 Septemvru

1. Cu se
„Reuniunea
Sibiului” va
comuna Sel
imprenunată
Expoziția
cornute cu

2. Expo
începând de
la 1 oară d
rea.

Expoziția
gă sat.

3. La ex
locuitorilor
besul-de-je
Bradu.

Pentru v
se cer pasa

Cerând
dească, că
an cel puțin

Oile tre
tin 3 capete

4. Primi
comitetul a
parte-și dis
refuza prin
vântate.

La fiecă
alătură o t
curent, eta

5. Expo
grije de vi
cioasă.

6. Se v
300 cor., c
comitatului
mătoarele

Grupa I. I

a) tauri
roane;

b) vaci
3 premii d
și 3 premii

c) junii
mii de cât
4 premii d

d) vite
2 premii d
și 6de câte

a) berbi
și 2 premii

b) noa
2 premii c

c) noa
premier de
d) oi de 1
mii de 5 c

1. În s
Reuniunei
d-nii Pan
notar com
misiiei eco
veterinar
Sălăște; A
Dr. Ioan

Dr. V. St
Steflea, A
din Sibiu

și Toma
Ieronim M

toți din S
Stolca, In

Doican, p

ECONOMIE.

A XXI-a expoziție de vite aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitat Sibiu.”

I. Programul

Expoziție de vite, ce se va ținea Duminecă, la 8 Septembrie n. 1912 în comuna Sebeșul-de-sus.

1. Cu scop de a înainta economia de vite, „Reuniunea română de agricultură din comitat Sibiuului” va aranja la 8 Septembrie n. 1912 în comuna Sebeșul-de-sus, o expoziție de vite împreună cu distribuire de premii în bani.

Expoziția se va mărgini de astădată la vite cornute cu excepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ține în ziua amintită, începând dela 10 ore înainte de amiază și până la 1 oară după amiază, când va urma premiarea.

Expoziția se va ține pe „Prundul” de lângă sat.

3. La expoziție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele: Sebeșul-de-sus, Sebeșul-de-jos, Porcești, Racovița, Avrig și Bradu.

Pentru vitele aduse afară de Sebeșul-de-sus se cer pasapoarte în regulă.

Cerând trebuința proprietarii au să dovedească, că au ținut înșiși vitele timp de $\frac{3}{4}$ de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete, altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul aranjator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. — Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

La fiecare vită, respective grupă de oi, se alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzând numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

5. Exponenții sunt îndatorati a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

6. Se vor distribui 52 de premii în sumă de 300 cor., dăruite de comisiunea economică a comitatului Sibiu, și anume se vor distribui următoarele premii:

Grupa I. Bovine de prăsilă (rasa indigenă și străină.

a) tauri de 3—5 ani: 3 premii de câte 10 coroane;

b) vaci de 3—8 ani: 2 premii de câte 10 cor., 3 premii de câte 8 cor., 4 premii de câte 6 cor., și 3 premii de câte 5 cor.;

c) junice și tăureni de 1—3 ani: 2 premii de câte 10 cor., 3 premii de câte 4 cor. și 4 premii de câte 5 cor.;

d) vitele de $\frac{1}{4}$ —1 an: 1 premiu de 10 cor., 2 premii de câte 8 cor., 6 premii de câte 5 cor. și 6 de câte 2 cor.

Grupa II. Oi de prăsilă.

a) berbeci de 1—5 ani: 1 premiu de 10 cor. și 2 premii de câte 5 cor.;

b) noatini din 1912: 1 premiu de 5 cor. și 2 premii de câte 4 cor.;

c) noatine din 1912: 1 premiu de 5 cor., 2 premii de câte 4 cor. și 1 premiu de 3 cor.;

d) oi de 1—5 ani: 1 premiu de 8 cor. și 2 premii de 5 cor.

II. Premiarea.

1. În scopul premiării, comitetul central al Reuniunii agricole a ales juriul consistător din d-nii Panteleon Lucața, Mihály Árpád, vice-notar comitatens, totodată reprezentant al comisiei economice comitatense; Vitányi Miklos, veterinar cercual; I. Chirca și P. Drăgits din Săliște; A. Cosciuc, R. Simu, Vic. Tordășianu, Dr. Ioan Stroia, Tim. Popovici, Dr. Ilie Iancu, Dr. V. Stan, Dr. Lucian Borcia, R. Perian, O. Steilea, Andreiu Teodor și Nicolae Iosif, toți din Sibiu; Ioan Mateiu, par., Popovici Mondoc și Toma Calin, învățători, Iosif Radu, primar, Ieronim Motoc, notar și Ioan Radu, comersant, toți din Sebeșul-de-sus; George Stoica și Iosif Stolca, învățători, Toma Doican, par., Ioan Doican, propr., Adam Micu, notar, toți din Se-

beșul-inferior; Val. Florian, par. Nic. Doican, inv. penz., Stefan Popovici, notar, toți din Racovița; Toma Dragomir, par., Ioan David notar, Andreiu Gălea, măcelar, Nicolae Grecu, pielar, Iacob Grecu vigil. silv. și T. Bobanga, inv. toți din Porcești; Ir. Răduțiu not., I. Cândea prot., Vas. Spârlea, primar, Vic. Preda, măsar și G. Postea v.-not., toți din Avrig; G. Com. Ursu, econ. G. Dan propr., Ne. Eft. Ursu inv. și Dem. Clain, preot toți din Bradu.

2. Nu este iertat a funcționa nimenea ca juror, când este vorba de vitele proprii sau de ale ruderilor mai deaproape.

3. Juriul ia în primire lista generală a vitelor expuse examinează pe rând și cu deosebită luare aminte fiecare vită și apoi se consultă asupra premiării, îngrijindu-se ca publicul și exponenții să nu irăurească câtus mai puțin asupra hotărârilor de luat.

4. În ședința ce urmează examinării vitelor, membrii juriului se consultă din nou și se pronunță, dovedind îndreptățirea propunerilor și apoi hotărând cu majoritate absolută de voturi.

Prezidentul votează întotdeauna. La caz de voturi egale decide soarta.

Asupra fiecărei premieri se votează deosebit.

5. Exponenții de premiat se petrec în o listă separată, care, odată stabilită, se subscrie de prezident și secretar, precum și de alți doi membri ai juriului.

6. Impărțirea premiilor urmează a se face în mod sărbătoresc, ținându-se mai întâi o vorbire în prezența juriului și comitetului aranjator, a exponenților și publicului întrunit.

Exponenții premiați adevăresc primirea banilor prin subscrierea numelui în rubrica: „Adevăresc primirea în regulă a premiului”.

7. Secretarul juriului se însărcinează a compune un raport special asupra expoziției și premiilor. Raportul, scris de prezidentul și secretarul juriului, se păstrează în arhiva Reuniunii.

III. Dispozițiunile de premiare.

A) In general:

1. Scopul expoziției este mai ales a urni și încuraja adevărata propășire în economia vitelor. Drept aceea, în privire se va lua nu atât intențiunea vădită de a străluci cu vite de paradă, ci mai cu seamă buna chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia și inteligența dovedită în realizarea scopului urmărit.

2. Prin urmare vitele altcum defectuoase încă, se pot premia în rând cu vitele oarecum desăvârșite. Intervenind împrejurările de mai sus, chiar și întâietate se va da vitelor de a doua mână. Dară nici măcar în totala lipsă de alte mai bune, nu este iertat a premia vite hotărât rele sau având scăderi însemnate.

3. Astfel, dacă cutare grupă nu cuprinde îndestule vite vrednice de premiat, premiile ce ar prisosi, se pot destina pentru o altă grupă. Premiile, cari din una sau altă cauză nu s'ar fi împărțit, se înapoiază Reuniunii.

4. Aceia, cari au prăsit ei înșiși vitele vor avea întâietate față de aceia, cari au expus vite prăsite de altcineva.

Nimenea nu poate fi premiat, care n'a ținut vita în grija proprie $\frac{3}{4}$ de an cel puțin.

5. Acelaș exponent nu poate dobândi decât un singur premiu în aceeaș grupă. Față de cel premiat în cutare grupă, concurenții din altă grupă au întâietate, presupunând, că vitele lor sunt deopotrivă.

B) In special:

I. Bovine (vitele, vaci, tauri).

1. Ca vrednice de premiat se consideră mai ales hovinele, cari intrunesc în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice, frumoase la trup, blânde, lăptoase, bune de prăsilă și de îngrășat.

Față de vitele corcite se va da întâietate vitelor de rassă curată.

2. Intre scăderile, cari nu îngăduie premiarea se numără: trup bolnăvicios, murdar, cum și scăderi care supără vederea, (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urâte etc.)

3. Ca semne de lapte mult se consideră trup prelungit, piept larg și foale șerpuit de vine groase; uger plin și mare, nu prea cărnos, nici prea gros, înzestrat cu păr scurt și moale și având 4 țite moi deopotrivă de mari; piele molatică, păr subțire și privirea blândă.

4. Ca bune de îngrășat sunt a se considera mai ales vitele trunchioase, cu capul mic, oase subțiri, piept larg și cărnos, șolduri îndepărtate, coapză lătăreată, piele mișcătoare, păr moale.

5. Ca bune de muncă se consideră mai cu seamă vitele osoase, cu picioare cam lungi, piept larg și rotunzit, șolduri puternice, unghii sănătoase, mers voioi și regulat.

II. Oi.

1. Întâietate se cuvine mai întâi oilor mari, cărnose, lăptoase și bogate în lână frumoasă și subțire, moale și lungă, deasemena se cuvine întâietatea oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană aleasă.

2. Rassa țigăie și stogoșe se preferă rassei bărsane (țurcane).

Sibiu, 17 August n. 1912.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului.”

Pant. Lucața,
prezident.

Victor Tordășianu,
secretar.

PAGINI RASLETE.

Din scrierile puțin cunoscute ale lui Caragiale.

Meteorologie.

De I. L. Caragiale.

De două luni n'a dat o picătură de ploae. Recolta este serios amenințată. — Niță Pistruiu și Mitru Buzatu vorbesc cu boerul, proprietarul.

Mitru (scărpinându-se în cap) „Și d'ăia inisem pe la 'mneata... zic; hai să mai mergem pe la Boerul, că uite cu pustia asta de secetă... ne-am prăpădită de tot!”

Boerul. Apoi nu mai ține mult seceta Mitreo; mâne, poimâne, plouă.

Niță. — Să dea 'Mnezeu! da nu-mi ine a crede, boerule.

Boerul. — Dacă'ți spun eu! Sigur.

Mitru. — (Invărtind căciula în mână). Dé!... Poate o hi știind boerul, vere Niță...

Niță. — (Scărpinându-se.) Dé, poate o hi știindă (uitându-se pe cer), da... Vorba... Nu prea are semne...

Boerul... Ce-ți spui eu! Aci la barometru scrie. Uite cum s'a lăsat de jos limba.

Niță. — (Zăbind sceptic.) Dé!... mai știi minunea!

Peste noapte, furtună grozavă... Ș'apoi ploae... ploae trei zile... o săptămână... două. De o lună plouă într'una. Niță și Mitru se întorc la boerul.

Niță. — (Intrând cu căciuia în mână și invărtindu-o.) Uite ce e, boerule, vorba ine, de ce inisem noi pe la 'mneata.

Mitru. — (Scărpinându-se.) Ia vorbeam și cu Tudorache al Păunii să ie și el, da pasămi-te s'a dus să calte un bou, de s'a rătăcit, că ita ca ita, cum o știi și 'mneata, dar'ar lupu 'n cornu ei...

Niță... Inisem să te rugăm de-o istorie.

Mitru... Că ziceam că dé! și 'mniatale 'ți pasă, dacă-i la o adică...

Boerul. — Ce?

Niță. — Vorba ine că adicătealea, să nu hie cu supărare, vorba lui Nea Mitru, și 'mniatale 'ți-ar fi bine, că tecui pe colea pe de vale dela aria nouă; să vezi grăul... e culcat de tot... l-a prăpădit ploaia... boerule...

Boerul... Ei, ce?

Niță... Ine vorba... că dacă nu te-ai supăra...

Boerul. — Ei, ce? spune.

Mitru. — Vorba e, inisem pe la 'mneata să te rugăm dacă poțesti, să-ți faci pomană să mai dai cu deștu la bulametu ăla, să-i mai potrivești limba...

Niță... Că ne potopește de tof ploaia asta, starea-ar pustie.

Din pagini uitate din Caragiale.

Da... nebun!*)

De I. L. Caragiale.

Desprețuesc onori, avere;
De slavă m'am hrănit destul!
Alt orizont privirea-mi cere:
De-așa nimicuri sunt sătul!

Să nu-mi asvârle-atotputinții
Nici o favoare... Nu! n'o vreau!
Am o comoară 'n fundul minții;
De-ajuns îmi sunt acuma eu!

Trec astăzi ignorant prin lume,
Dar, trainic, las în viitor
Un semn, o glorie, un nume
Acestui imbecil popor!

Să linguesc telurici patimi?
Reptilă eu?... Prea mândru sunt!...
Apollo calea demnă-arată-mi
Pe acest tâmpit, servil pământ.

Mulțime brută și ingrătă!
Cu-a mea cântare nu putui
În viața-mi să te mișc odată...
Și-odată... O să-mi ridicai statui.

„A? ești nebun?” mi-au zis mișeii.
„Da, sunt nebun!” răspuns-am eu...
Ca Voi strigau și fariseii
Crucificând un Dumnezeu!

Tenebre fără fund mă 'nghiată,
De-oi face din divina harfă
O palidă prostituată
Și din cântarea mea o marfă!

Pe coardele acestei lire,
Voi intona un cânt sublim:
Poet sunt: nu voiu umilire...
Poetii... nu ne umilim!

Notițe critice.*)

De I. L. Caragiale.

Încă de mult, lumea noastră românească nu mai merge la biserică. Oamenii de sus, de mijloc și de jos au uitat de mult cărarea ce duce la loșul icoanelor.

Boieri, ostași, negustori, meseriași, dascăli, slujbași, mari și mici, s'au lăpădat de datorile către legea lor creștinească — toți sunt astăzi liberi-cugetători.

Și, firește, dacă dumnealor sunt astfel, trebuie și femeile dumnealor să fie tot astfel, adică libere-cugetătoare; și, prin urmare, cum ar putea să fie copiii dumnealor altfel decât sunt mamele, adică altfel decât liberi-cugetători!

* Dar să nu exagerăm.

Boerimea, ostașii și slujbașii, deși liberi-cugetători, tot mai merg uneori să auză, dacă nu chiar să asculte evanghelia — anume când M. Sa regele se duce cu ceremonialul obicinuit, la zile mari, ori la Mitropolie, ori la Sf. Nicolae 'n Șelari, ori pe malul gării la Bobotează.

De altă parte, tinerimea și damele se abat uneori la câte-o biserică *highlife*, și, spre cinstea lor, trebuie să mărturisim că sunt pătrunse de tot respectul casei Domnului: atât tinerimea cât și damele se prezintă acolo gătite cu toată îngrijirea. Atât numai că vorbesc eam prea tare.

O fi aceasta bine sau rău, — că s'a lăsat adică lumea noastră de biserică — nu o pot spune, căci n'am în această privință nici o părere hotărâtă.

Poate, dupăcum zic unii, să fie bine; poate

*) Între bucățile maestrului Caragiale din Calendarul „Moftului Român” se află și mai multe poezii între care se află și aceasta pe care o reproducem în numărul de azi al „Românului”. Gh. Ch.

*) Continuând cu publicarea unor serii, puțin cunoscute publicului cetitor, ale maestrului Caragiale, dau la lumină în numărul acesta al „Românului”, acest admirabil articol al maestrului, apărut acum câțiva ani în revista „Școala și Biserica” din București. Gh. Ch.

că lipsa de aplicare către religie să fie dovada unui spirit care se emancipează lesne de ideile învechite și devine astfel mai susceptibil de idei nouă, de progres intelectual și moral.

Poate, dimpotrivă, dupăcum zic alții, să fie rău; poate că lipsa aceasta să fie dovada unei porniri la descreerarea, la o înjosire progresivă intelectuală și morală, la o din ce în ce mai mare pierdere a omeniei.

Nu știu deocamdată cine să zică că au dreptate — pesimiștii ori optimiștii; trebuie să mă gândesc mult la această întrebare. Dar până s'ajung a-mi da un răspuns, voiu să consemnez aci în fuga condeiului câteva observațiuni, pe care le fac de mult.

Pe câtă vreme bisericile noastre românești ortodoxe, părăsite de credincioși, mai ales în capitală și'n orașele mari, decad pe văzute; pe câtă vreme toaca și clopotele noastre fac sgomot de-a surda, nemai sflându-se urechi cari să le înțeleagă glasul și chemarea; pe câtă vreme o biată prescură și câteva lingurițe de vin ajung unui trist altar pe multe dumineci — ce se întâmplă în altă parte? Ia să vedem.

Treceți, vă rog, foști creștini ortodocși, astăzi liberi-cugetători, treceți Dumineca dimineața pe la frumoasa catedrală catolică a sfântului Iosif, pe la Bărăție, pe la biserica protestantă și pe la cea calvină; treceți, vă rog, foști creștini-ortodocși, compatrioții mei, liberi-cugetători astăzi, treceți Vineri seara pe la sinagogele mosaice — și vedeți ce se petrece acolo, în acele locașuri clădite de oameni pentru adăpostirea sfintei credințe în Dumnezeu, lăsate lor dela moși-strămoși.

Vedeți ce de lume! Ce de oameni, ce de femei și de copii!

Priviți-i! Bogați și săraci, voinici și neputincioși, tineri și bătrâni. Sunt între ei învățați deosebiți și oameni de rând, ființe, pe drept ori nu, mândre și ființe umile, oameni cu griji zdrobitoare și oameni fără nici o grijă; toți vin să-și ridice acolo sufletul, ascultând cuvântul Domnului; toți vin acolo să se roage împreună Lui, cum i-s'a rugat și părinții lor a i-se ruga ca dânsii.

Sunt între ei bravi și cuminții germani, francezii cei subțiri la minte și nobilii italieni și alte neamuri strălucite ale Europei.

Intrați, foști creștini ortodocși, astăzi liberi-cugetători; intrați după acești credincioși în sfântul, pentru ei locaș.

Ascultați cum răsună, legănându-se între înaltele bolți, acele cântări înălțătoare în slavă. Ia uitați-vă cum cu capetele plecate, se lasă acei oameni pătrunși de binefacerea Atotțiitorului.

Vedeți-i voi, care sunteți totdeauna posomorți, cum, dupăce s'au împărțit de acea binefacere, ies toți cu fețele senine și vesele.

Și dacă, liberi-cugetători, nu mai puteți crede în Dumnezeu, căci nu mai sunteți în stare să-l vedeți pe El care s'arată pretutindeni afară decât în sufletul vostru, nu puteți crede nici măcar în ce vedeți la acești semeni ai voștri? Nu înțelegeți voi, care tot vă plâng-ți de slăbiciunea „noastră” față cu ei, ce întăriți ies dupăce s'au rugat și au primit binecuvântarea?

Și dacă nici atâta nu înțelegeți, nu v'aduceți aminte barem de o vreme nu tocmai depărtată, când părinții voștri, cari dorm sub umbra crucii, cunoșteau izvorul acelei întăriți binefacătoare și știau să se adape la el?

Părinții noștri!

Prăpastie de vreme nemăsurată între ei și noi! Mii și mii de ani să fi trecut dela viața lor și până la a noastră, și tot nu li-s'ar fi șters mai bine din inimile copiilor pomenirea și dragostea și evlavie și felul.

Ei au crezut și s'au închinat, și sufletele lor găsiu mângăiere și tărie în închinăciune.

Noi nu ne mai închinăm, fiindcă nu mai credem.

Sufletele noastre nu mai au nevoie de mângăiere; inimile noastre nu mai au nevoie de tărie, fiindcă sunt de peatră, și din peatra aceasta scăpărăm scanteile liberi-cugetători, noi românii, foști ortodocși, cari suntem mai deștepți, mai luminați, mai mândri, mai puternici decât toate neamurile lumii.

Inchină-se Asia, bătrâna înțeleaptă și nobila și ingenioasa ei fiică Europă!

Inchină-se Africa cu toate negrele ei seminții! Inchină-se iscusita Americă!

Noi — nu ne închinăm.

Inchină-se nerosi!

Filozofia noastră ne pune mai presus de nevoia închinăciunii!

Clopotele — sgomot! Icoanele — fleacuri! Credința — moft!

Inchiză-se bisericile, surpe-se zidurile lor!

Părinții noștri, cari le-au zidit, erau niște barbari, niște primitivi, fără nici o cultură serioasă; ei nu aveau spiritul de examen.

Noi suntem oameni moderni.

Mature-se dărâmăturile bisericilor, ca să se deschidă locuri largi, piețe vaste, pe cari după cerințele progresului, să se zidească oteluri mărețe și cluburi politice, teatre de varietăți și burse de comerț!

Și nu care cumva să îndrăznească a ridica glasul cineva! În cazul cel mai bun pentru dânsul, ar fi un om cel mai ridicul.

E destul că biserica e tolerată!

Un slujitor al altarului, când stetea sub loviturile unei cumplite prigoniri, unei năpăsturi strigătoare la cer, isgonit și maltrat ca odinioară Sf. Ignatius al Constantinopolei, mi-a spus cu adânc amar:

— Nu li-e frică fiule de bătaia lui Dumnezeu?

— Nu părinte, i-am răspuns; nu e frică nimănui de bătaia cui nu crede că este.

Ai uitat că ai a face cu o lume care nu crede în Dumnezeu? cu o lume căreia nu i-a fost frică să prefacă în pușcării locașurile sfinte, închinete credinței străbune, unde zac oseminte de măreți voievozi?

Se va mai schimba lumea noastră românească? Va mai vrea Dumnezeu să o reîntoarcă la dânsul? Dumnezeu știe.

Deocamdată, copiii noștri vor merge pe calea asta înainte. De ce avem școli românești, în care urmează înaltele învățături ale omenirii? Pentruca să ni-i lumineze și să ni-i crească.

Din aceste școli naționale, ies pe fiice an sute și mii de viitori cetățeni luminați, toți liberi-cugetători, plini de dispreț pentru vechea și răcăita credință creștină, astăzi demodată, ridiculizată, scuipată!

Ei au învățat o religie mai omenească decât cea creștină, o religie care predică omului:

„Ești o fiară! Ghiarele tale și colții tăi sunt deșteptăciunea și șiretenia; fi perfid, crud și nelgăduitor cu semenii tăi!”

Nu te uita o clipă în sus spre cer; aci, în jos, pe pământ, uite-te cu ochii în patru, ca și cum ai avea patru picioare; aci pe pământ se isprăvește tot pentru tine.

Ești fiară, fi fiară.

Fiarăle n'au biserică; fiarăle nu se închină, fiarăle n'au Dumnezeu!

Bibliografie

A apărut revista literară ilustrată săptămânală „*Consinzeana*” Nr. 35—1912, cu următorul cuprins:

I. Agârbiceanu: Ceasuri de seară. I. U. Soric: Cântece, poezii. Adrian Corbul: Taurul din Jouvett, navelă, trad. Radu Mărgean: A plecat și ea acum, poezie. T. L. Blaga: Căderea frunzelor în timp de toamnă. T. Murășanu: Balada drumeților, poezie.

Flori de-o zi: R. M.: Cluburi ciudate... * Regina costumelor. Carti primite la redacție. Scriitori dela redacție. Ghicitori. Ilustrații.

Abonamentul e 12 cor. pe an. Intre abonatii, cari își plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, se sortează la sfârșitul anului opt biblioteci à 25 cor.

POȘTA REDACȚIEI

Dl R. St. M. Nu putem publica.

E. R. Nu sunt pentru ziarul nostru. Ești începător.

Dl V. Versurile dv. nu tradează nici umbră de talent.

Spre știință. Răspunsul publicat de noi la adresa dlui A. C. din Bicz în Nr. 171 (din 3 (16) August, nu se referă la dl Alexandru Curcariu, preot în Bicz.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Gheorghe Biberea, Jabuca. Mai 14 cor. aveți de plătit în abonamentul pe 1912.

Mihai Novacu. Snea. Am primit 7 cor. abonament pe evartalul III 1912.

Redactor responsabil: **Constantin Savu**

Doi candidați de avocați

afă aplicare momentană în cancelaria advocațională a lui
Dr. Gheorghe Drimba,
 Cohalm (Köhalom).
 (Di 349-6)

Apotecă

în comună curat românească cu medic în loc și doi medici în raion, fabrică și mai multe officii, piață de săptămână și târguri de țară, cu raion foarte mare e de vândut. Adresa la administrația „Românului”.
 Ca 312-6

Institut pentru aranjarea școalelor poporale

cu instrumente și aparate în înțelesul legii art. XXVII din 1907. Proprietar: **Iuliu Crăciun,** farmacist Buda-
 pestă, VIII. József körút 20.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. învățători și comisiunii școlare că în scurt timp va apărea lista instrumentelor și aparatelor susnumite în limba română. Rog a aștepta cu comăndele și a mă sprijini prin aceea că comăndele mi-le trimiți mie.
 Ca 313-4

Un candidat de avocat

afă aplicare momentană în cancelaria mea advocațională. Plata o stăvrim după înțelegere reciprocă
Dr. Anrel Grozda, adv.
 Buteni (Köröslökény)
 (Go 342-4)

Un candidat de avocat

cu praxă afă aplicare momentană în cancelaria subserisului
Dr. Iustin Petruțlu, adv.
 Chișineu (Kisjenő)
 (Pa 337)

Comercianții

cari voiesc să se pregătească pentru conducători de prăvălii să se anunțe sub deviza „Viitor sigur” administrației ziarului „Românul”. Se cere cunoștința limbilor română, maghiară și germană.
 (Si 311-3)

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și reevizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor,** Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1.
 (Pi 307-100)

De închiriat

se afă două camere frumos mobilate pentru 1-2 persoane în str. Szent Péter nr. 9. (Vis-à-vis de seminarul român)
 Referințe la „Banca generală de asigurare”
 Lázár Vilmos utca. [Ro 292]

Aviz!

În Librăria diecezană din Arad se afă următoarele manuale de școală prelucrate cu multă îngrijire de inv. Szabó Dirlca: Gramatica și citirea maghiară pentru școalele elementare cu limba de propunere română. Partea I 40 fil., partea II 50 fil. Ambele părți sunt aprobate atât de consistoriul gr. or. rom. din Arad, cât și de ministerul de instrucțiune publică.
 (Sa 323-2).

Se primește

Un sodal iscusit

în bransa de pălării și articlii de modă pentru bărbați, cari cunosc perfect limba maghiară, germană și română.

Oferte detaliate sunt a se adresa către firma **Emmer Ferencz** utóda **Weismayr Ferencz,** Timișoara (Temesvár)
 Ve 332-3

Pești sărați.

Morun sărat, alb per 100 K. Cor. 56—
 Clean sărat, mărime mijlocie per 100 K. Cor 76— Din viile proprii struguri de masă, foarte frumoși
 Oferim o coșară de 5 K. à Cor. 4—
 sau struguri portughezi vânăți à Cor. 3/20
 Struguri Muscat mirositori à Cor. 5—
 La comănde mai mari cu trenul mai ieftin.

Petrovici și Pantici,
 Versecz.
 (Pe 343-5)

ATELIERUL DENTISTIC

ni-l-am mutat din Strada Forray pe piața SZABADSÁG-tér.

Garnituri de dinți fără pod,

pe cari cu abatere dela sistemul vechi nu le mai lucrăm din cauciuc, ci din cele mai nouă materii inventate, cari sunt fără nici un miros și gust, nu se tocesc și nu se frâng.

Lucrări în aur și platină executăm pe lângă prețurile cele mai moderate.

med. BERTALAN KURZER și ERNŐ VIDOR de Márftfa.
 (Ku 154-30)

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri truștești sunt atrofiate și cari în urma ușurării din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. **E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt.** Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apol va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al **Dr-ului PALOCZ,** medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile truștești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice **dr. PALOCZ** vindecă deja de ani de zile repede și radical cu **metodul său propriu de vindecare,** chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilice boalele de țev, bășică, nervi și șira spinării, încăputurile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. **Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată.** În cecece privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). **Limba română se vorbește perfect.** După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite ficărnia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m. **Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.**

Adresa: **Dr. PALOCZ,** medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noemvrie IV., Muzeum-körut 13.

43765/8 Iunie 1912.

MINISTERUL

agriculturei și al Domeniilor. Direcțiunea proprietății și a exploatații moșilor.

PUBLICAȚIUNE.

În ziua de 20 Septemvrie a. c. ora 10 dimineața, se va ținea în localul ministerului, Bulevardul Carol nr. 10, licitațiune orală pentru vânzarea terenului în suprafață de 1837 m². și a imobilului aflat pe el, proprietate a Statului, situat în capitală, Calea Victoriei colț cu str. Doamnei.

580 m² din suprafața totală a terenului sunt ocupați de imobil, iar restul de 1156 m² este teren liber.

Imobilul are parter, etaj și mansardă.

În parter sunt două intrări și 11 camere din cari 6 sunt prăvălii. În etaj sunt 18 camere din cari două sunt băi, iar în masardă sunt 8 camere.

Garanța este de lei 76.000, iar concurența începe dela suma de lei 1.435.720-



CUCHT HUGO
 mechanic

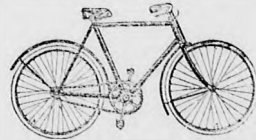
BISERICA-ALBĂ str. Becker 6.

DEPOZIT de renumite mașini **PAFF** pentru cusut, de cârpit ciorapi și brodat.

MAȘINI de cusut **PHÖNIX** și **NANMANN,** biciclete **STYRIA** și **WAFFENRAD** toate părțile constructive la mașini de cusut și biciclete cu prețurile cele mai ieftine.

ATELIER pentru reparaturi foarte bine aranjate, motor electric.

PĂRȚI CONSTRUCTIVE electrice, sonerie, lămpi de buzunar aparate de electricizat. **IN ATENȚIUNE:** nu țin agenți voiatori și așa prețurile sunt mai ieftine, cu firmele și agenții acestora trimiși pe sate nu stau în nici o legătură.



Ku 111-30

[Se 71-]



Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Preparatele „BLEYER“:

Cremă Ilona . . . 1 cor.
 „ săpun 1 cor.
PUDRĂ „ . . . 1 cor.

PARFUMURI veritabile franceze dela 2 cor. până la 30 cor., în orice preț. La comenzi de 10 cor. expediarea o face francată farmacia „ILLES PROFÉTA“ a lui

BLEYER
 BUDAPESTA, VIII., Strada Illés n-rul 15.
 (In colțul străzii Prater.)
 (E 151—10)

KNUTH
 BUDAPEST VII.

KÁROLY
 GARAY-UTCZA 6—10

Apaducte Incalzire centrală cu apă și aburi, ventilatoare, aranjamente pentru ferbătoare cu aburi și spălător cu aburi, pompe, closete

KNUTH KÁROLY inginer și fabricant, liferantul de curte al Al. Sale ces. și reg. arhiduc. Iosif.
 BUDAPEST, VII. Garay-utca 6—10 sz.
 (E 268—20)

Nou atelier pentru gravură de firme!

Fostul conducător al atelierului de gravură a lui CZEL-
 LER ISTVÁN Zöldy Gyula, și-a deschis în Arad,
 piața Szabadság nr. 22 (Palatul Teatrului) un atelier
 modern de gravură pentru firme. Aducând aceasta la
 cunoștința on. public, roagă binevoitorul sprijin:

Zöldy Gyula, pictor
artistic, de firme și embleme.

TELEFON nr. 10. TELEFON nr. 10.

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH
 fotograf

Sibiu—Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

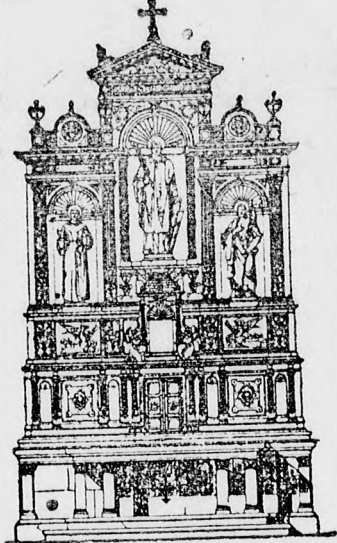
Execută toffelul de icoane artistice.
 Plantinatipie, icoane simple, mici și până la
 mărime naturală. Picturi renumite în
 oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.
 Fotografierea, copiilor executată
 modern, fotografiere în grup și familie, se știe că ateli-
 erul acesta în privința mărimii este primul
 Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate foto-
 grafia chiar și pe timp ploios. Li 72—60

Cu deslușiri servesc.

Cassa de păstrare (reuniune) Săliște.

Primește depuneri spre fructificare fără
 anunț cu 4 procente, pe lângă anunț cu
 4 procente și jum. la sută — iar depu-
 neri mai mari cu 5 procente. Depuneri
 și ridicări se pot face și prin Cassa de
 păstrare postală. Darea de camete o plă-
 tește institutul. Acordă împrumuturi: pe
 cambii, pe ipotecă replătibile în rate sau
 în anuități, pe obligațiuni cu cavenți, ca
 credite de Cont-curent pe lângă asigurare
 hipotecară sau de valoare (acții și efecte
 publice). Dobânda variază între 8 procente
 și 6 procente la sută, după mărimea îm-
 prumutului și asigurarea oferită. Schimbă,
 adevăcumpără și vinde, orice fel de
 monede streine cu, cursul zilei.

Ca 220—26 Direcțiunea.



Bittenbinder Józset,
 sculptor și arhitect de altare
 Temesvár-Erzsébetváros
 Hatyu utca 61 szám (casa proprie).

Face toffelul de mobilier de biserică,
 așa ca: Iconostase și altare, statui de
 piatră și lemn, amvoane și scune de
 spovedanie, Sicriul Domnului, Grota
 Mariei de Lour, cristelnițe, icoane de
 stațiune, sculptură în relief sau pictură,
 străni, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane
 și statui, aurește și marmorează. Preț-
 curent, preliminar de spese și planuri
 gratuit. — Dacă sunt chemat pentru
 examinarea lucrului, mă duc ori-unde
 pe cheltuiala mea proprie.
 (Bi 53—52)

Magazin de articlii pentru biserici și preoți.

GHEORGHE IANCOVICI ≡ **ARAD** ≡
 Forray utca n-rul 2.

Postavuri de re-
 verenzi, brâuri,
 preoțești, roșii, vâ-
 : nete și negre :

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit
noutățile de toamnă
 în stofe, mătăsuri, flaneluri, delainuri, parche-
 turi, ciorapi împlețiți în temniță, și multe alte
 : : articole cari nu se pot toate înșira : :

Cea mai bogată
 magazie în articlii
 pentru sfintele bi-
 : serici și preoți :
 (Ja 329—20)

Cele mai fine și mai elegante haine
pentru bărbați și copii,
cel mai potrivit și cel mai ieftin izvor de
cumpărare pentru orice îmbrăcăminte se
află la

MOSKOVITZ ZS.

ARAD, (edificiul Teatrului)
unde e asortiment bogat și cel mai
bun croi.

Atrag atențiunea binevoitoare a P. T.
preoți, precum și a d-nilor teologi și pedagogi
asupra îmbrăcămintelor „SAGUNA“ făcut
de mine, ce se poate cumpăra exclusiv nu-
mai la mine, precum și redingote și veste
preoțești.

Orice îmbrăcăminte cumpărată dela
mine, se străformă după măsura corpului
fără nici o plată.

Telefon nr. pentru oraș și comitat:
534. Intrebuintarea telefonului pentru P. T.
public e gratuită.

Comande din provincie se efep-
tuesc momentan.

(Mo 344-4)



No 1-32

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

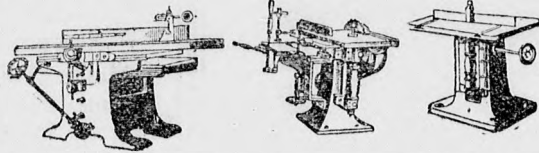
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou
a clopotelor stricate, spre făgrea de clopote întregi, armonioase pe ga-
ranție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt
bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu
deosebire CLOPOTELE GAURITE, de dânsul inven-
tate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea su-
perioară — ca violna — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv,
mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât
cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 kg. este egal
în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. —
Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare,
— spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și
spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.



Orova Károly,

inginer-mechanic
diplomat.

Budapest, V., Kálmán-utca 24. — Telefon 146-38.



Reprezentantul fabricii de lucrare a
lemnului de specialitate:

TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.

SPECIALITĂȚI: Herestraie rapide și cu două tăișuri instalare completă de
herestraie cu aburi și uzine. Garnituri pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur.
Mare depozit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului
pe seama măsarilor și inginerilor!

Condițiuni favorabile de plată!

[0 46-1]

Catalog trimit gratuit.

TELEFON PENTRU ORAȘ ȘI COMITAT: 649.

Saci pentru cereale. Pânze impermeabile. Saci de câneapă. Funării pentru economii, fabricație proprie.

Ață pentru tutun:

FUNII DE CÂNEPĂ PENTRU INTINSUL
RUFELOR.
TOTFELUL DE AȚE.
AȚĂ COLORATĂ PENTRU MĂTURI.
VEDRE DIN PÂNZĂ GROASĂ.

REȚELE PENTRU PESCARI.
REȚELE DE MÂNĂ PENTRU PIAȚĂ.
RECVIZITE PENTRU GIMNASTICĂ.
REȚELE PENTRU TENNIS.
VEDRE TRANSPORTABILE.

Acvizite pentru tapețieri.

IMPLETITURI DE PĂR DE CAL.
MATRAȚE.
PÂNZE BRUTE.
CORZI PENTRU ROLETE.

MATERII PENTRU VELINȚE.
PÂNZE DE JUTA,
SALTELE ȘI PÂNZE PENTRU SAL-
TELE, în orice calitate.

Vinde cu prețuri ieftine magazinul industrial din Ardeal și Bacșea a firmei

Reich B. Károly Fia és Társa

Re 277

Arad, bulev. Andrássy nr. 6 (Casa Verbos).

Crewa Viola are un efect neîntrecut pentru îngrijirea mânilor și a feței. După întrebuințarea de câteva zile numai, face pielea uimitor de frumoasă, încât toți îi admiră efectul. Depărtează de pe față toate zgrăbunțele, comedoni (coși), pistruie, petele de mai și îi dă pielei o culoare albă și sănătoasă. În întrebuințarea: înainte de întrebuințarea feței și mâna trebuie spălată cu apă molicică și cu săpun Viola. Pelea uscată bine e a se unge ușor de mai multe ori peste zi.

Prețul 1 cor. 50 fileri.

Săpunul Viola E liber de leșie, nu conține nici un fel de substăță corosivă și are un miros deosebit, mărește efectul cremei Viola în mare măsură. Prețul 1 buc. 1 cor.

Pudra Viola e cea mai bună și cea mai inofensivă. Prețul 1 cor. 50 fileri. — Se pot cumpăra dela

ELEMER NAGY farmacia „Pálffy”

BUDAPESTA, II., Fő-utca 80 (în colțul dela Kacsá-utca)
(E 189—10)

Stofele alese de Direcțiune lucrute după clasa primă.

Gheorghe Szöcs

croitor civil și militar român, Brașov

srada Mihael-Weiss nr. 10 (casa proprie).

TELEFON: 488.

TELEFON: 488.

Deposit de cele mai nouă stoffe indigene și din străinătate.

Serviciu prompt!

Prețuri solide!

So 306—20

Uniforme pentru studenți cele mai bune și mai durabile.

PAPP K.

orologier de turnuri, lăcătuș artistic, de zidiri mașini și lucrări de aramă.

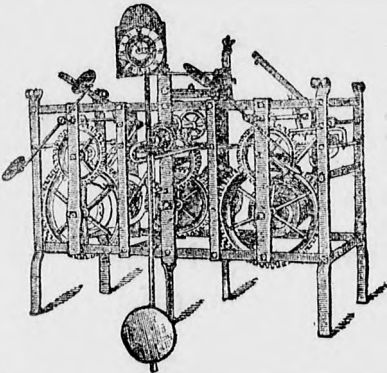
Temesvár-Gyárvaros,

Fő-utca 34.

OROLOGAGE de TURN

construcția cea mai nouă și solidă pentru biserici și școli, precum și reparaturile astorfel de orologe să efectueze conștient și ieftin. Preliminare de spese gratuite.

Pregătește Mașini pentru fabricarea de gheață, pentru răcire, aparate de ars rachie și fabricarea berei, apaducte de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. La privirea lucrării se prezintă pe cheltuiala sa.



Doar n'ai mâncat ceapa ciorii?

să cumperi gramafon ori eufon în rate cu prețuri întreite, când eu dau gratis un eufon de concert fiecăruia care cumpără dela mine 15 plăci duble noi pentru 30 fl. Gramafon mare, pe lângă garanță 12 fl.

Mare asortiment de Pathefon și plăci.

Reich Aladár

mare magazin de instrumente muzicale

Budapesta, VIII., str. Népszínház nr. 27.

Cereți imediat catalog de prețuri.

(R. 103—30)

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”).
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ.
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850.
(Ba 240—156)

„RADIÁL”

societate pe acții pentru construirea de mori. (Malomépítészeti részv.-társaság.)

Adresa telegrafică: **Budapest, VI., Szabolcs-utca 6. SZ.** Telefon: 125—23.
 Radiale Budapest.

Pe baza celor mai bune recomandări dela morile ungurești austriace și streine, precum și în baza multelor referențe

Recomandăm:

Sitele-Radial, model 1911,

cari se află de potrivite la

ori-ce măcinat și acoardă multe avantaje

prin faptul că se poate regula după plac, pentru diferite trebuințe! — Catalog și deslușiri gratuit.

Expediție repede! (Ra 79—26)

Mașini, piese pentru mașini, garnituri complete pentru mori și hambare, mașini pentru curățirea acestora, mașini de transport precum și garnituri de transmisie a energiei.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 5.

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru **edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc.** pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

(Ta 230—52)

Asigurări asupra vieții

(pentru învățatori și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe **cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.**

Asigurări de accidente corporale,

contra **infrației (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.**

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la fina anului 1912.	K.	5,003.540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,834.801.12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910 (foc	„	119,830.992.—
(viață	„	11,020.266.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,204.317.—

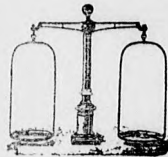
Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunei, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului cu condiții favorabile.

In atenția celor ce zidesc casele
TEODOR CIOBAN
 ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
 ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încunoștințez pe on. public, că
in branșa arhitectonică
 execut tot felul de întreprinderi, transformări
 de zidiri vechi, repararea de biserici române
 și școli, precum și zidirea lor.
 Cu planuri și bugete servesc cu plăcere
 cât se poate de moderate. Comanda primesc
 atât în loc, cât și în provincie. Rugând sprijinul
 on. public român semnez

Cu stimă
Teodor Cioban.
 (Co 105-50)



In lucrătoria elec-
 trotehnică și mecanică
 și institutul concesio-
 nat de autorități de in-
 stalări electrice.

ALFRED POLATSCHIK
 Budapest V. str. Nagymező utca 64.

Se lucră: tot felul de instrumente electrice-fi-
 zice, monometre și executarea cravetelor.
 Cântare de precizie pentru farmaciști, dro-
 gerii și aurari. Instalări de lumină și so-
 ner (clopotele) electrice, telefon de casă pe
 pe lângă prețurile cele mai ieftine.

(Po 78-30)

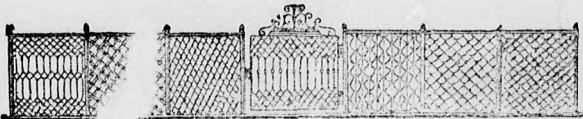
Frideric Hönig turnătorie, fabrică de clo-
 pote și metal, aranjată
 : pe motor de vapor :
 Arad, str. Rákoczi nr. 11-28. [Ho 5-] Fondat la 1840.
 ∴ Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat. ∴



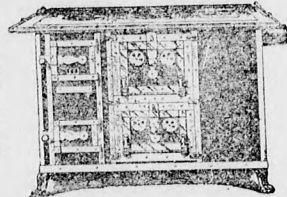
Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile
 condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă cos.
 și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte
 clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adănc — se
 face o economie de 20-30 procente la greutatea metalului. Reco-
 mandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer,
 prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și
 cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Reco-
 mandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se
 pot învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schim-
 barea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

**Prima fabrică în Ungaria
 de nord alui Kozár Lajos**



pentru țesutul și impletirea sirmii (drot), îngrădiri (garduri), tot felul de site, ciur, ornamente de
 lăcătușerie, construcții de fier, sobe (sparthurturi), cuptorașe în UNGVÁR Fabrică totfelul de garduri
 din sirmă (drot), din aramă galbină, din fier lustruit cu cositoriu sau argint viu, țe-
 sături de răbit, rosteie de ciuruit, coșeri pentru petriș și trestie impletită pentru pla-
 fond (structură). Despărțământ deosebit pentru fabricarea
 lucrărilor pentru edificii și ornamente de lăcătușerie, cori-
 doare, trepte, grilaje de fier, verande din sticlă, uși de fier
 scutite contra focului și construcții de fier. Despărțământ
 din nou aranjat pentru fabricarea a totfelul de sobe (spar-
 horturi) dela executarea cea mai simplă până la cea mai pom-
 poadă, cu îmbrăcăminte de pământ (calale, olane) în colorii
 sau albe. Prospect trimis gratis. Vinzătorilor procente corăspunzătoare.

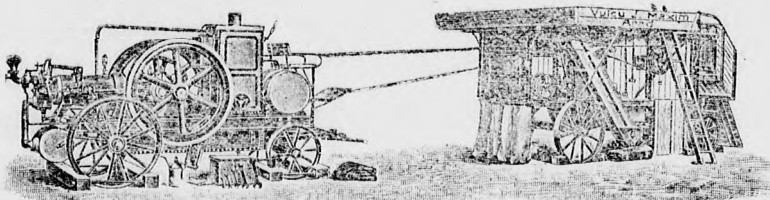
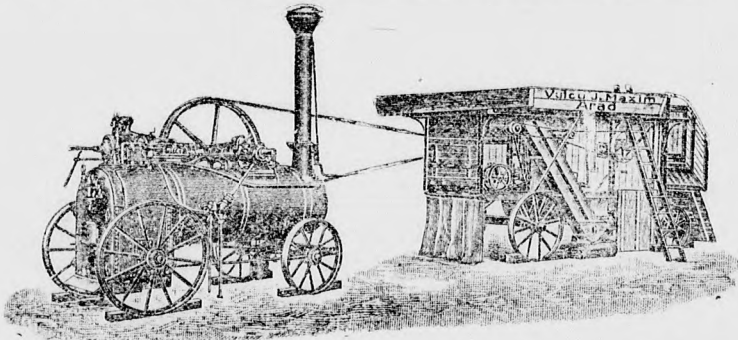


MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5-6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea
 Onor. public asupra
 marelui meu maga-
 zin de mașini și fa-
 bricate americane,
 ea cele mai bune și
 renumite mașini de
 săcerat și legat snopi
 Plano, fabricată cel
 mai bun al lui Cormie
 din America, mașini
 de cosit nutreț și,
 Garnituri compl. de
 treerat cu aburi sau
 motor. Uleiuri de
 mașină și motoară,
 eurile, unsoare de mașină, saci,
 ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinilor de treerat, precum și
 pluguri, grape americane, mașini de sămănat și talat nutreț și, alte requisite economice.



(Va 221-280)

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cal spre cumpărare.

MICA PUBLICITATE

Se plătește de cuvânt 5 (cinci) fileri. Titluri sau cuvinte mai groase 6 fil.

Vând o violină
bună 3/4 folosită. TIBERIU VUIA,
stud. Aga. (Vu 341-1)

Diamant Ferencz
electrician, magazin de candelabre
Arad, str. Deák-Ferencz nr. 7.
(Di 336-104)

CREMĂ PENTRU FAȚĂ
pudre, parfumuri, apă de Colonia,
perii pentru dinți, păr și haine,
pleptene, ace pentru păr etc., de
calitatea cea mai bună, — mare a-
sortiment — se pot căpăta în dro-
gheria (To 204-10)

Török Andor és Társa
Arad, Andrassy-tér 20. Telefon 900.

Invățăcel tipograf.

se primește pe lângă întreținere *Iu-
stin Ardelean*, compactor. Arad str.
Weitzer nr. 13. (A 293-2)

MUSIKABITURIENTIN

ertheilt Unterricht in Klavier
und Musiktheorie in pädagogisch
modernem Style, mit schönsten
Spielerfolg laut Lehrplan der
Wiener Musikakademie. Talen-
tirten Zöglingen Honorarer mäs-
sigung. Einschreibungen Vor-
mittag BATHYÁNYI gasse 17.
(A 294-10)

Fabricant de cuptoare de lut.**SCHÖN JÓZSEF, Lugos**

Szt. István-u. 36. Kossuth-u. 21.

Atrage atențiunea on. public că pri-
mește pregătirea a ori-ce fel de**cuptoare**descărcare și zidirea vetrelor de fert cu
prețuri convenabile și pe lângă servi-
ciu prompt și conștiințios.

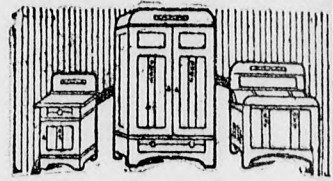
Schö 64-30

Comandele se execută imediat.**Cel mai mare magazin de blănărie**
DUDÁS SÁNDOR Kolozsvár Unio-u. 12.

Își recomandă în atenția on. public
din localitate și provincie bogatal
său asortiment de blănărie cu prețu-
rile cele mai convenabile. Articole
de fabricație proprie; mantale de
blană, blane de călătorie, man-
șoane, boare, căciuli pentru domni
și doamne, ultima modă și lucrate
cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice
lucrări de blănărie pentru prefacere,
căptuire, căptușirea și colierea man-
talelor. Serviciu prompt și conștiin-
țios. Numai marfă bună și execuț
de I-ul rang.

FABRICA DE MOBILE

care formează proprietatea
mea în temnița din Aiud, fa-
brica de mobile nou aranjată
și magazin, precum și între-
prindere de pompe funebre
Urmasul lui Baumann Arnold

**LAHNI KÁROLY, Alba-Iulia**
(Gyulafehérvár) vis-à-vis de Tribunal.

Magazin de aranjamente, dela cele mai simple până la cele
mai frumoase, pentru prânzitoare, dormitoare saloane și ca-
mere, covoare, perdele și invăitoare de masă, matrațe de
foi cu cadru de lemn și fier. — Serviciu prompt și con-
ștințios cu prețurile cele mai convenabile. Pentru durabili-
tatea mobilelor executate în fabrica mea ofer garanță.

La 118 30

**Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,**

cea mai bună garantare dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani.
Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár,
Strada Bartha Miklós 14.

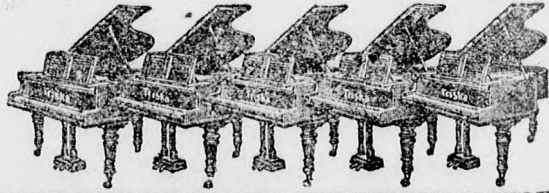
cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit plane: Schiedmayer, Bösendorfer Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.
Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu altele nouă, pe lângă plățirea diferenței.
Efectuează reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acurateță.

10 ani garanță
și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpă-
rătorilor. — Telefon 419.

**NEUMANN M.**

croitor pentru haine de bărbați
furnizor al curții imp. și reg.



Magazin de haine pentru bărbați
:: pentru copii și pentru femei ::

ARAD
Mărfuri excelente.

Despărțământ special pentru comenzi după măsură.

TIPĂRUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA” ARAD.